Ազգ
Azg
armenian daily
5 ՄԱՐՏ 2002 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 41 (2486)

Մոսկվան առաջարկում է «քառյակի» հանդիպումն անցկացնել Ռուսաստանում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 4 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Մոսկվան առաջարկում է «Կովկասյան քառյակի» (Ադրբեջանի, Վրաստանի, ՌԴ-ի եւ Հայաստանի առաջնորդների) հերթական հանդիպումն անցկացնել ընթացիկ տարվա մարտին Ռուսաստանում», Վրաստանի նախագահի հետ հանդիպմանը հայտարարել է ՌԴ անվտանգության խորհրդի քարտուղար Վլադիմիր Ռուշայլոն: Շեւարդնաձեն պաշտպանել է այդ նախաձեռնությունը եւ հայտարարել ՌԴ-ի հետ միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի հարցերի ուղղությամբ համատեղ գործողություններին իր երկրի պատրաստակամության մասին: Նախագահ Շեւարդնաձեն հայտարարել է նախագահ Վ. Պուտինի հետ հանդիպումներից իր գոհունակության մասին եւ տրամադրված է շարունակելու համատեղ աշխատանքը Ռուսաստանի հետ տարբեր հարցերում:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ

Օրինագծում բացասականը գերակշռում է

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Այս կարծիքին էին եվրախորհրդի փորձագետները ՀՀ կառավարության հաստատած «Զանգվածային լրատվության մասին» օրինագծի վերաբերյալ իրենց գնահատականի մեջ: Նրանց հանդիպումը Հայաստանի լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների հետ տեղի ունեցավ երեկ՝ ժուռնալիստների միությունում: Նախ փաստաթղթի վերաբերյալ իրենց տեսակետը ներկայացրին ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչները: Երեւանի մամուլի ակումբի փորձագետ Մեսրոպ Հարությունյանը թվարկեց այն հիմնական դրույթները, որոնք անընդունելի են դարձնում օրենքի նախագիծը: Դրանք են հեռարձակման լիցենզավորումը, տեղեկատվություն ստանալու սահմանափակումը եւ այլն: «Նոյյան տապան» լրատվական գործակալության տնօրեն Տիգրան Հարությունյանը նշեց, որ անգամ խմբագրման դեպքում այս օրենքը կսահմանափակի խոսքի ազատությունը, գործող օրենքը բազմաթիվ թերություններով հանդերձ ավելի ժողովրդավարական է: Նույն կարծիքը հայտնեց նաեւ «Ար» հեռուստաընկերության տնօրեն եւ գործող օրենքի գլխավոր հեղինակ Մերուժան Տեր-Գուլանյանը, ասելով, որ նոր օրինագիծը հետքայլ է: Նրա կարծիքով, սխալը հայեցակարգային է, քանի որ նշվում է, թե մինչ հրապարակումն է գրաքննությունն անթույլատրելի: Մինչդեռ գործող օրենքում նշված է, որ մամուլը գրաքննության ենթակա չէ: Հաջորդը, որ նշեց «Ար» հեռուստաընկերության տնօրենը, օրենքի՝ լրագրողին ազրեսիվ ներկայացնելու ուղղվածությունն է: Մինչդեռ լրագրողներն արտահայտում են հասարակության կարծիքը եւ «անհասկանալի է, թե ինչո՞ւ է չինովնիկին այդպես պաշտպանում այս օրենքը»:

Տես ➧ էջ 3

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ներքաղաքական կյանքի հրատապ խնդիրները

Հարցազրույց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ

– Սահմանադրական բարեփոխումների ներկա ընթացքի Ձեր գնահատականը:

– Սահմանադրության նոր խմբագրության նախագիծը, որ ներկայացվել է ՀՀ նախագահի կողմից, մենք դիտարկում ենք որպես նրա նախընտրական կարեւորագույն խոստումներից մեկի կատարման վկայություն: Այդ առթիվ ՀՌԱԿ-ն ընդունել է համապատասխան որոշում, որը հրապարակվել է մամուլում: Սահմանադրության նոր խմբագրությունը, ինքը՝ սահմանադրությունը, բավականին ծավալուն եւ բարդ փաստաթուղթ է: Իրականացված խմբագրական աշխատանքը մենք արժեւորում ենք նախ եւ առաջ իմաստային առումով: Գաղտնիք չէ, որ հասարակությունը բավարարված չէ գործող սահմանադրությունից հատկապես այն պատճառով, որ իշխանության տարբեր թեւերի միջեւ պատշաճ հավասարակշռություն չկա: Նոր նախագիծը կոչված է այդ հավասարակշռությունը ապահովելու: Տարիներ առաջ, երբ մեր պետությունը դեռ սահմանադրություն չուներ, մենք ռամկավարներս, համաձայն չէինք այն պնդումներին, թե մեզ այդպիսի փաստաթուղթ «պետք չէ»: Գիտենք, անշուշտ, որ մեր նորօրյա պետականությունն այդպիսի շրջան էլ է ունեցել: Հետագայում, երբ այս մոտեցումը վերանայվեց եւ հասարակությունն ու քաղաքական ուժերն ակտիվորեն մասնակցում էին սահմանադրական գործընթացին, հարց ծագեց՝ ինչպիսի՞ Հայաստան ենք կառուցելու, կառավարման ի՞նչ համակարգ ենք ընտրելու: Նախագահակա՞ն, խորհրդարանակա՞ն, խա՞ռը, որը հիմա ասում են նաեւ կիսանախագահական: Մենք դեռ այն ժամանակ այդ հարցին շատ հստակ պատասխանել ենք, երկիրը այնքան տկար վիճակում է, որ մենք չենք կարող մեզ թույլ տալ, որ իշխանության որեւէ ինստիտուտ մեզանում լինի ծեւական: Մենք կողմնակից ենք, որ երկիրն ունենա եւ ուժեղ նախագահ, եւ ուժեղ խորհրդարան, եւ ուժեղ կառավարություն: Մեր այս նեղ վիճակում, որն, ավաղ, դեռ շատ շուտ չի հաղթահարվի, մեծ շռայլություն կլիներ ունենալ, ասենք, անգլիական թագուհու կարգավիճակում գտնվող նախագահ:

Տես ➧ էջ 4

Պանկիսում կարգուկանոն հաստատելու նպատակով ԱՄՆ-ը 64 մլն է ծախսելու

Հեղինակավոր «Վաշինգտոն փոստ» օրաթերթը, վկայակոչելով Պենտագոնի ներկայացուցիչներին, կիրակնօրյա համարում գրում է, որ Մ. Նահանգները վրացական բանակի 1.200 զինվորականներին հակաահաբեկչական գործողություններում վարժեցնելու, թեթեւ զենքով, տրանսպորտային եւ կապի միջոցներ հատկացնելու նպատակով մտադիր է 64 մլն դոլար ծախսել: «Վաշինգտոն փոստի» տվյալներով, մինչեւ մարտի վերջը Վրաստան կժամանեն 180 ամերիկացի զինվորական խորհրդականներ, որոնք առնվազն վեց ամիս կմարզեն վրացական բանակի չորս գումարտակներ: Պենտագոնը հույս ունի, թե Վրաստանն ի վիճակի կլինի Պանկիսի կիրճը մաքրել զինված գրոհայիններից: «Մենք տեղեկություններ ունենք, որ կիրճում կան մարդիկ, ովքեր, հնարավոր է, կապեր են պահպանում «Ալ Կաիդայի» հետ, բայց արդյոք նրանք այդ կազմակերպության անդա՞մ են՝ չգիտենք», «Վաշինգտոն փոստին» ասել է Վրաստանի ազգային անվտանգության նախարար Վալերի Խաբուրձանիան:

Հայաստան ժամանեց ԵԱՀԿ գործող նախագահ Ժայմե Գաման

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր Երեւան ժամանեց ԵԱՀԿ գործող նախագահ, Պորտուգալական Հանրապետության ԱԳ նախարար Ժայմե Գաման: «Զվարթնոց» օդանավակայանում բարձրաստիճան հյուրին դիմավորեց ՀՀ ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանը: Օդանավակայանում լրագրողների հետ ունեցած կարճատեւ զրույցի ժամանակ Ժ. Գաման հայտնեց, որ իբրեւ ԵԱՀԿ գործող նախագահ Հայաստան է այցելում առաջին անգամ, թեեւ անցած տարի նույնպես այցելել է Երեւան: Նա նշեց, որ հանդիպումներ է ունենալու ՀՀ նախագահի, վարչապետի, համապատասխան պետական այրերի հետ, որոնց ընթացքում քննարկվելու են մի շարք հարցեր: Նրա խոսքերով, ԵԱՀԿ-ն, որը ներգրավված է Մինսկի խմբի ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործում, անցկացնում է համանախագահների հանդիպումների, բանակցային գործընթացների մոնիտորինգ: Ժ. Գաման տեղեկացրեց, որ մյուս շաբաթ սկսվելու են Մինսկի խմբի համանախագահների շրջումները տարածաշրջանում, եւ այս համատեքստում ինքն արդեն ձեռնարկում է անհրաժեշտ հանդիպումներն ու քննարկումները:

Նշենք, որ այսօր ծրագրված է ԵԱՀԿ գործող նախագահի հանդիպումը ՀՀ ԱԳ նախարար Վ. Օսկանյանի, իսկ մարտի 5-ին՝ ՀՀ նախագահ Ռ. Քոչարյանի, վարչապետ Ա. Մարգարյանի, ԱԺ փոխնախագահ Գ. Ասլանյանի եւ ԼՂՀ նախագահ Ա. Ղուկասյանի հետ:

Եվս մի արյունոտ օր Պաղեստինում

Շաբաթավերջին Երուսաղեմի հրեական մասում պաղեստինցիների ինքնասպանական գործողության հետեւանքով հրեա 21 քաղաքացիների սպանությունից հետո երեկ եւս մեկ արյունոտ օր անցկացրեց նաեւ Պաղեստինը, որտեղ, Ջենինի մոտ, իսրայելական տանկերը կրակ բացեցին մարդատար պիկ-ափ ավտոմեքենայի վրա, որի մեջ բացի վարորդից, կային 5 երեխա: Բոլոր երեխաներն էլ զոհվեցին, մինչ վիրավոր վարորդը կարողացել էր դուրս գալ մեքենայից: Դեպքի կապակցությամբ իսրայելցիները ցավ արտահայտեցին եւ հայտնեցին, որ պատահածը սխալի հետեւանք էր: Սակայն դա չխանգարեց, որ ավելի ուշ իսրայելական հրասայլը կրակ բացի շտապօգնության մեքենայի վրա, սպանելով վիրավորներին օգնության հասնող պաղեստինցի բժշկին: Պաղեստինցիները երդվեցին յուրաքանչյուր պաղեստինցի զոհի դիմաց նոր զոհեր խլել հրեաներից:

Թալիբները կործանեցին ամերիկյան ուղղաթիռ

Վեց ամսվա ընթացքում առաջին անգամ ամերիկյան օդուժն Աֆղանստանում թշնամական կրակից նման կորուստ կրեց՝ MH-47 տրանսպորտային ուղղաթիռը կործանվեց Գարդեզի մոտ, երբ զինամթերք ու զինվորներ էր տեղափոխում դեպի մոտակա լեռները, որոնց բարձունքներում ամրացել են թալիբական եւ, հավանաբար, «Ալ Կաիդայի» ուժեր: Զոհվել է, ինչպես տեղեկացրեց Պենտագոնի բամբերը, ամերիկացի 6 զինվոր եւ առնվազն 10 ուրիշներ վիրավորվել են: Ըստ նույն բանբերի, շաբաթ օրը նույնատիպ մի ուղղաթիռ կրակի տակ էր ընկել նույն վայրերում: Դեպքը մեծ մտահոգություն է առաջացրել Վաշինգտոնում: Նախագահ Բուշը ցավ է հայտնել կորուստների համար, մինչ Պենտագոնի ղեկավարները ընդգծում են, որ Գարդեզի մոտ գտնվող բարձրադիր վայրերում արդեն շուրջ 1 շաբաթ է, որ թալիբներն ու «Ալ Կաիդայի» զինվորները կատաղի մարտեր են մղում ամերիկյան եւ աֆղան ուժերի դեմ, որոնք նույնպես զոհեր են տալիս:

ԱՅՑ

Իրանի պաշտպանության նախարար Շամխանին Երեւանում

«Իսլամական հանրապետությունը դեմ է տարածաշրջանում օտար ռազմական ուժերի ներկայությանը»

Պաշտոնական երկօրյա այցով երեկ Երեւան ժամանեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության պաշտպանության եւ զինված ուժերի աջակցման նախարար, ծովակալ Ալի Շամխանիի գլխավորած պատվիրակությունը: Թեհրանի «Մեհրաբադ» օդակայանում Շամխանին ասել է, որ այցը նպատակ է հետապնդում խորացնելու Թեհրան-Երեւան կառուցողական համագործակցությունը՝ ուղղված տարածաշրջանային կայունության ամրապնդմանը: Համաձայն իրանական ԻՌՆԱ գործակալության, Երեւանում մեկնաբանելով ԱՄՆ զորքերի հնարավոր ներկայությունը Վրաստանում, Շամխանին ասել է, որ իսլամական հանրապետությունը դեմ է տարածաշրջանում օտար ռազմական ուժերի ներկայությանը: Տարածաշրջանում խաղաղությունը եւ կայունությունը, ասել է ծովակալը, պետք է պահպանեն տարածաշրջանի պետությունների զինված ուժերը: «Ամեն մի օտար միջամտություն միայն կվնասի ամբողջ տարածաշրջանի շահերը»:

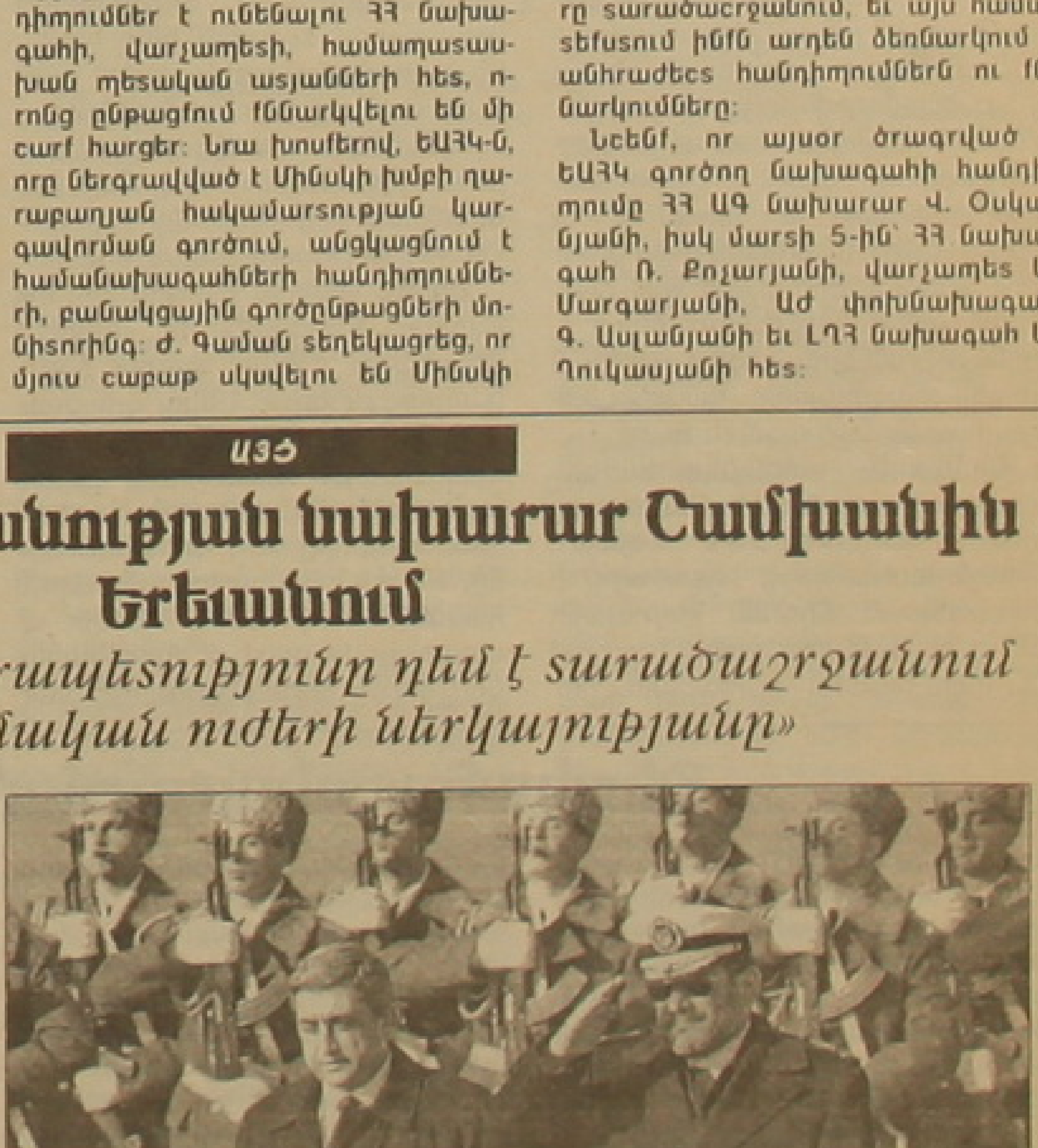

Տես ➧ էջ 2

Երբ խորհրդարանի անելիքը դառնում է «հարսնատեսը»

Տրվում է սահմանադրական քննարկումների բուն մեկնարկը

Շավարշ Քոչարյանը ռեպլիկի կարգով երեկ ԱԺ հերթական նիստի ընթացքում ԱԺ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանին ասաց, թե հրապարակային աշխատանքի ժամանակ իրենք ավելի հեշտությամբ են մեկ հայտարարի գալիս: Սակայն քննարկվող հարցն այն հիմնականը չէր, որն ի սկզբանե սահմանադրական բարեփոխումների ընթացքում դարձել է կռվախնձոր: Խոսքը վերաբերում է նախագծերի վերաբերյալ եզրակացություն ներկայացնելուն, որը պիտի աներ խորհրդարանում ստեղծված ժամանակավոր (այնուհետեւ նաեւ գլխադասային նշանակված) հանձնաժողովը:

Նախորդ եռօրյայի նախագծերը ներկայացնելու հատուկ կարգի մասին որոշման նախագծի տապալումը սահմանադրական վեցյակը որակեց որպես իրենց նախագծի քննարկումները տապալելու անհաջող փորձ: Փոխարենը նախագծի ներկայացրած նախագծի խորհրդարանական պաշտպանները մինչեւ հիմա էլ հայտարարում են, թե վեցյակը նախընտրական նպատակներով ձգձգում է հարցերի քննարկումը: Թե ով է իրականում ձգձգում քննարկումը, դժվար է ասել, քանի որ երկու կողմերն էլ հիանալիորեն նպաստում են դրան:

Երեկ ժամանակավոր հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ 53 ստորագրություններով մի որոշման նախագիծ դրվեց արտահերթ քննարկման: Այդ նախագծով փոփոխություն էր նախատեսվում հանձնաժողովի գործունեության մեջ, որով այն ոչ թե իր ժամկետներն ավարտվելուց անմիջապես հետո եզրակացություն պետք է տար նախագծերի եւ իր գործունեության վերաբերյալ, այլ ընդամենը զեկուցում այն մասին, թե ինչ է հանձնաժողովն արել այս չորս ամիսների ընթացքում: Իսկ ահա եզրակացությունը տրվելու էր ոչ թե ժամկետի ավարտին, այլ միայն ԱԺ-ում նախագծերի քննարկման ընթացքում: Ըստ Տիգրան Թորոսյանի, այս եղանակն ավելի նպատակահարմար է, քանի որ իրենք եզրակացություն կտան արդեն հանրությանը քննարկումներից հայտնի նախագծերի շուրջ:

Կոմկուսի «ամենակոմունիստ» պատգամավոր Խորեն Սարգսյանը դա բնորոշեց որպես հարսի գնում միայն հարսանիքից հետո, որին ի պատասխան Տիգրան Թորոսյանը նշեց, թե իրենք դրա համար էլ ուզում են նախ հարսին «թամաշայի» հանել, հետո միայն նրա մասին ինչ-որ բան ասել: Խորհրդարանական խիստ ազգանպաստ մտածելակերպով հարս ու փեսի կարգավիճակում հայտնված երկու նախագծերն այսպիսով նախ պետք է քննարկվեն, հետո միայն հանրությունը կարող է լսել ինչ կարծիքի է ժամանակավոր հանձնաժողովը դրանց վերաբերյալ: Ընդ որում, հանձնաժողովը դա կանի ոչ թե երկու նախագծերի վերաբերյալ մեկ ընդհանուր, այլ առանձին երկու եզրակացություններով: Թվում է, թե քննարկումների վրա ըստ էության այդքան էլ ազդեցություն չի կարող թողնել ինչ կարգով են ընթանալու քննարկումները, կարեւորը, որ դրանք հատուկ կարգով են ընթանալու: Սակայն արի ու տես, որ սահմանադրական վեցյակն էլի ինչ-որ բանից դժգոհ է: ՍԻՄ նախագահ Հրանտ Խաչատրյանն իր դժգոհությունը հարցին որեւէ առնչություն չունեցող մի ելույթով հայտնեց, որով մեկ անգամ եւս հավաստեց, թե սահմանադրական գործընթացը վտանգված է, եւ ուրեմն ինքը, որպես հետեւողական մարտիկ, սկսած 1998 թ.-ից միացրել է իր «ավտոպիլոտը» եւ ամեն կերպ խանգարելու է իշխանություններին նրանց մշակած սահմանադրությունը ժողովրդի վրա «սաղացնել» թույլ չտալու համար:

Թերեւս կոնկրետ հարցից դժգոհը Շավարշ Քոչարյանն էր. «Խնդիրը վերաբերում է երկու տարբեր եզրակացությունների»: Մեկը գլխադասայինի, որը հարակից ելույթով պետք է ներկայանա, մյուսը՝ ժամանակավոր հանձնաժողովի: Այստեղ է խառնաշփոթը: (Եվ գլխադասայինը, եւ ժամանակավորը միեւնույն հանձնաժողովն են - Գ. Ա.): Մեր առարկությունն այն է, որ ժամանակավորը պետք է եզրակացությունը տար, իսկ որպես գլխադասային պետք է հարակից զեկուցող դառնա, առավել եւս, որ այդ գլխադասայինն այսօր, ըստ էության, չկա: Ինձ թվում է հարակից զեկուցում կլինի: Այլ խնդիր է, որ որոշումը, որով հանձնաժողովը դարձավ գլխադասային, ապօրինի է: Դրա համար ենք մենք պնդում, որ հանձնաժողովը եզրակացություն տա, որից հետո ստանա գլխադասային կարգավիճակ, որ բոլոր աշխատանքները օրինականացվեն: Մի բան է, երբ ժամանակավոր հանձնաժողովը քննարկում է նախագծերը, դնում է դրանք համեմատության մեջ, համեմատում է բոլոր միջազգային ստանդարտների հետ, այլ աշխատանք, երբ արդեն կոնկրետ նախագծի վերաբերյալ ներկայացնում է եզրակացություն: Իսկ այն որպես կանոն լինում է ոչ թե ծավալուն, այլ՝ դրական կամ բացասական, որն արտահայտվում է ելույթով»: Բացի դրանից վեցյակը գտնում է, որ ներկայացված փոփոխության նախագիծը ներկայացվել է ԱԺ կանոնակարգի 66-րդ հոդվածի խախտմամբ:

Նախքան ԱԺ ներկայացնելը նախագիծը նախ պետք է տրամադրվեր ԱԺ աշխատակազմին, տրվեր հանձնաժողովներին՝ դիտողությունների համար, անցներ ԱԺ իրավաբանական վարչությամբ կանոնակարգին համապատասխանությունը որոշելու նպատակով:

Ինչեւէ, նախնական այս բախումները կարելի է այլեւս պատմություն համարել: Այսօր ԱԺ-ն ամենայն հավանականությամբ կընդունի նախագծերը հատուկ կարգով քննարկելու որոշումը, եւ կտրվի բուն սահմանադրական քննարկումների մեկնարկը:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Վարդան Օսկանյան. «Հայաստանը չի ղեկավարվում միակողմանի հայտարարություններով»

Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման մեջ Հայաստանն այսօր ղեկավարվում է հիմնականում այն սկզբունքներով, որոնք ծնունդ են բերվել Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների փարիզյան հանդիպման ոգով: Այդ մասին հայտարարեց Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը՝ Ինտերֆաքսի խնդրանքով մեկնաբանելով Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի այն հայտարարությունը, թե ԼՂ-ի խնդրի լուծման մեջ «ընդհանուր պետության» սկզբունքն արդեն անցյալ է դարձել: Ինտերֆաքսի թղթակցի հետ զրուցելիս նա նշեց, որ «Հայաստանը չի ղեկավարվում միակողմանի հայտարարություններով: Անհրաժեշտ է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների հետ աշխատանքը շարունակել խնդրի լուծումներ փնտրելու նպատակով»: Նրա խոսքերով, «Հայաստանը հույս ունի, որ կկարողանա շարունակել բանակցությունները փարիզյան հանդիպման ոգով եւ այդ սկզբունքների վրա հիմնվելով՝ ի վերջո հասնել հակամարտության խաղաղ կարգավորման»:

Լրագրողների հետ զրուցելիս նա նշեց, որ ԵԱՀԿ գործող նախագահ Ժայմե Գամայի այսօրվա երեւանյան այցի ընթացքում կքննարկվեն Հայաստանում ԵԱՀԿ ներկայացուցչության գործունեության, Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման հարցեր, մասնավորապես ներկա իրավիճակը եւ հնարավոր զարգացումները: Նրա խոսքերով, Ժայմե Գամայի այցը որեւէ կապ չունի ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների տարածաշրջան կատարելիք այցի հետ: Այցի օրակարգում հիմնականում լոկ ԵԱՀԿ գործունեությանն առնչվող խնդիրներ են: Խոսելով Պանկիսի կիրճում ամերիկյան ուժերի ներկայության նկատմամբ Հայաստանի դիրքորոշման մասին՝ ՀՀ ԱԳՆ ղեկավարն ընդգծեց, որ «տվյալ պահին Հայաստանն ուշադիր հետեւում է իրադարձություններին»: Նա նշեց, որ այդ խնդիրը քննարկվել է նաեւ ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների վերջին ոչ պաշտոնական գագաթաժողովում: «Ներկա պահին անհրաժեշտ է հետեւել իրադարձությունների զարգացումներին, այժմ ես առանձնակի մտահոգության պատճառ չեմ տեսնում», հայտարարեց Վ. Օսկանյանը:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Հայաստանում Ինտերֆաքսի սեփ. թղթակից

Իրանի պաշտպանության նախարար Շամխանին Երեւանում

Սկիզբը էջ 1

Երեկ ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը հանդիպել է իրանցի իր գործընկերոջ հետ: Հանդիպման ընթացքում, համաձայն ՀՀ ՊՆ լրատվության եւ քարոզչության վարչության տարածած հաղորդագրության, քննարկվել են պաշտպանական բնագավառում երկու երկրների համագործակցության հնարավորություններն ու հեռանկարները: Նախարարներ Սարգսյանն ու Շամխանին կարեւորել են տարածաշրջանի պետությունների միջեւ ռազմաքաղաքական ու տարածաշրջանային անվտանգության խնդիրների շուրջ խորհրդատվությունները, տարածաշրջանային նշանակության համատեղ ծրագրերի մշակումն ու իրականացումը: Հայաստանի եւ Իրանի պաշտպանական գերատեսչությունների ղեկավարները կարծիքներ են փոխանակել տարածաշրջանի ռազմաքաղաքական իրադրության, անվտանգության կայուն միջոլորտի հաստատման ուղիների շուրջ:

Նախարար Շամխանին բանակցություններ կվարի նախագահ Ռ. Քոչարյանի, վարչապետ Ա. Մարգարյանի, արտգործնախարար Վ. Օսկանյանի հետ: Հիշեցնենք, որ անցյալ տարի ՀՀ պաշտպանության նախարար Ս. Սարգսյանը պաշտոնական այցով եղել էր Թեհրանում, ծովակալ Շամխանիի ժամանումը Երեւան պատասխան այց է:

Թ. Հ.

Հաղթանակ եւ պարտություն

Այս հասկացությունները երբեմն միանշանակ չեն

Շարունակվեց «էյչ-էս-Բի-Սի բանկ Հայաստան» ՓԲԸ-ն ընդդեմ «Երկիր» եւ «Գոլոս» ՍՊԸ-ների գործը, որի նախորդ նիստի ավարտին դատավորն առաջարկել էր կողմերին (ցանկության եւ հնարավորության դեպքում) գալ որոշակի համաձայնության: Երեկ պարզ դարձավ, որ նման համաձայնություն չի կայացել: Ուստի դատարանն անցավ գործի նյութերի հետազոտմանը: Էջ առ էջ նայելով եւ որոշ հատվածներ կողմերի պահանջով հրապարակելով՝ դատարանը թվեց եղած նյութերն ու փաստաթղթերը:

Կողմերն իրենց պնդումներում մնացին հաստատուն՝ յուրաքանչյուրն իր պատճառաբանությամբ: Այլ ապացույցներ ներկայացնելու դատարանի առաջարկին պատասխանեցին բացասաբար:

Վերջում ՀՀ տնտեսական դատարանը վճռեց. «էյչ-էս-Բի-Սի բանկ Հայաստան»-ի հայցադիմումն ընդդեմ «Գոլոս» եւ «Երկիր» ՍՊԸ-ների բավարարել, պարտավորեցնել «Գոլոս» ՍՊԸ-ին «Գոլոս Արմենիի» թերթում տպագրել հերքում՝ բանկի առաջադրած տեքստին համապատասխան: Ինչպես նաեւ պարտավորեցնել «Երկիր» խմբագրություն ՍՊԸ-ին «Երկիր» թերթում տպագրել 2001 թ. հոկտեմբերի 30-ին հրապարակված տեղեկատվության հերքումը եւ 2001 թ. նոյեմբերի 8-ին հրապարակված խմբագրականի բանկի պատասխանը՝ 2-ն էլ բանկի առաջադրած տեքստին համապատասխան:

Դատարանի վճիռը ենթակա է կատարման մեկ շաբաթվա, իսկ կարող է բողոքարկվել 15 օրվա ընթացքում:

Այսպես էլ նիստը փակվեց:

Ա.

Ջերմամատակարարման բարելավման հույսով

Երեկ Թեքեյան կենտրոնում քննարկվեց Հայաստանի բնակավայրերի ջերմամատակարարման ռազմավարության ծրագիրը: Այն մշակել է Ճապոնիայի կառավարությունը Համաշխարհային բանկի միջոցով տրամադրված մոտ 400 հազար դոլար դրամաշնորհի միջոցներով: Բացման խոսքով կարճ ելույթ ունեցավ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանը: Նա հույս հայտնեց, որ այս ծրագիրը հեռանկարներ կբացի ջերմամատակարարման բարելավման համար, ինչը դրական ազդեցություն կունենա էներգետիկայի ոլորտի վրա ընդհանրապես: Այնուհետեւ ծրագրի մանրամասները ներկայացրին Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչները:

Պարզ դարձավ, որ ծրագրի նպատակն է Հայաստանի չորս ընտրված քաղաքներում (Երեւան, Գյումրի, Չարենցավան, Ջերմուկ) մշակել ջերմամատակարարման համար հնարավոր տեխնիկական եւ տնտեսական տարբերակներ՝ ներառելով ջեռուցման հիմնական պահանջները, վառելիքի մատակարարումն ու մատչելիության չափանիշները: Ընտրված քաղաքների վերաբերյալ ծրագրի իրագործման գրասենյակի (ԾԻԳ) տնօրեն Անդրանիկ Հարությունյանը հայտնեց, որ դա կատարվել է ըստ գոտիների բաժանելով՝ հյուսիս (Գյումրի), կենտրոն (Չարենցավան), հարավ (Ջերմուկ): Այս տարվա ապրիլին ԾԻԳ-ը կդիմի Համաշխարհային բանկին՝ վարկային ծրագիր մշակելու խնդրանքով: Ըստ Անդրանիկ Հարությունյանի, վարկը կլինի 10-15 մլն դոլար եւ ակնկալվում է ստանալ 2004 թ. ֆինանսական տարում: Ծրագրի ընթացակարգը բաժանված է 3 փուլի: Առաջին փուլը կտեւի 1-2 տարի, որի ժամանակ «շեշտը կդրվի ինստիտուցիոնալ խնդիրների լուծման վրա»: 2-րդը՝ 3-5 տարի ներդրումների եւ կայունացման փուլն է, իսկ երրորդը՝ 6-20 տարի աճի եւ զարգացմանը: ԾԻԳ-ի տնօրենը հույս ունի հիմնական բարելավումն արձանագրել 3-րդ տարվանից սկսած:

Սակայն մինչ այդ անհրաժեշտ կլինի ընդունել գազի ծրագիրը, որը լրացնելու է ջերմամատակարարման ռազմավարության ծրագիրը, եւ առանց որի վերջինս ավարտուն տեսք չի ունենա: Անհրաժեշտ է լինելու նաեւ հաշվի առնել բնակչության սոցիալական վիճակը, մեղմելու համար այն խավի խնդիրները, որոնք ի վիճակի չեն վճարելու ջեռուցման համար: Կան նաեւ սրան շաղկապված բնապահպանական խնդիրներ: Վառելիքի գների աճը զրկում է բնակչության լայն խավերին կենտրոնացված ջեռուցման ծառայությունից օգտվելուց: Փոխարենն օգտագործվում է փայտ եւ այլ վառելիք, ինչը բացասաբար է անդրադառնում մարդկանց առողջության եւ շրջակա միջավայրի վրա: Օրինակ, աղտոտվում է օդն ու ջուրը, հատվում են անտառները:

Ի՞նչ պետք է լինի այն բնակարանների հետ, որոնք մինչ այժմ ջեռուցում չեն ունեցել, եւ բնակիչները մարտկոցները հանել են: Այս խիստ այժմեական հարցին Անդրանիկ Հարությունյանը պատասխանեց, որ մարտկոցները պետք է ձեռք բերեն բնակիչներն իրենց հաշվին, իսկ դրանց վրա տեղադրվելիք չափիչ եւ կարգավորիչ սարքերը՝ վարկերի հաշվին: Վերջինս, անշուշտ, գնահատելի քայլ է, քանզի արդեն տխուր ավանդույթ է դարձել հաշվիչների (օրինակ, ջրաչափերի) ձեռքբերումն ու տեղադրումը կառավարության կողմից բնակիչների վզին փաթաթելը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ամեն մի իրավունք ենթադրում է նաեւ պարտականություն

Ո՞վ պետք է պաշտպանի եհովայականից երկիրը եւ ինչո՞վ

Երեկ քրեական եւ զինվորական գործերով վերաքննիչ դատարանում շարունակվող Մեծամորի «Եհովայի վկաների» ժողովի երեց Լյովա Մարգարյանի գործը հետաքրքրական սկիզբ ունեցավ: Նախ՝ մեծաքանակ հավաքվածները դատական նիստից շատ առաջ արդեն զբաղված էին միմյանց հրմշտելով: Ու թեեւ դատարանը տեղափոխվեց ավելի մեծ դահլիճ, միեւնույն է, բոլոր ցանկացողներին տեղավորել չհաջողվեց:

Նախագահող դատավոր Սուրեն Ղազարյանը, շարունակելով նիստը, դիմեց մեղադրող կողմին՝ ճառը ներկայացնելու առաջարկով:

Մեղադրող կողմը պնդեց իր վերաքննիչ բողոքը, նշելով, որ Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի դատարանի դատավճիռը ենթակա է բեկանման, քանի որ Լյովա Մարգարյանի գործունեությունն ուղղված է երկրի պաշտպանության դեմ: Նրա կրոնական քարոզչության մեջ ներառվող անչափահասների նորմալ զարգացումը խախտվում է: Հանցանքը հիմնավորված է թեկուզ նրանով, որ եհովական երեցն, ըստ խղճի ազատության եւ կրոնական կազմակերպությունների մասին օրենքի պահանջի, չի գրանցել իր կազմակերպությունը եւ այդ կերպ իրականացրել է գործունեությունը: Իսկ վերջինիս մեջ ներառված երեխաները, որպես կանոն, թերանում են ուսման մեջ, մեկուսանում միջավայրից: Արամ Շահվերդյանն էլ, որ հրաժարվել էր զինծառայությունից, բացատրել է, հանդիսանալով «Եհովայի վկաների» անդամ եւ ելնելով իր կրոնական համոզմունքներից՝ բանակ չի գնա: Ընդ որում, այս փաստի կապակցությամբ մեղադրող կողմը նշեց, որ ցայսօր զինծառայությունից, իրենց համոզմունքներից ելնելով, հրաժարվել են միայն եհովականները: Սա էլ այն պատճառով, որ բանակ մեկնող եհովականը պետք է դուրս գա իր խմբից: Այս փաստն, ըստ դատախազի, հենց դրդումն է:

Ինչ վերաբերում է ժողովներին մասնակցող անչափահասներին, ապա, ըստ մեղադրյալի, նրանց մեծամասնությունը հաճախում է ծնողների թույլտվությամբ: Մեղադրող կողմը հարցնում է, թե ում թույլտվությամբ է հաճախում փոքրամասնությունը: Ըստ դատախազի, բեկանման եւս մեկ հիմք է այն, որ առաջին ատյանում դատավարական բազում խախտումներ են եղել, ընդ որում ըստ էության ընդունվել է ճանաչող եւ հոչակող դատավճիռ, ինչպիսին նախատեսված չէ օրենսդրությամբ: Դատավճռում չեն օգտագործվում ոչ «մեղադրող», ոչ էլ «արդարացնող» բառերը, ըստ դատախազի, վախի պատճառով:

Չանդրադառնալով հանցագործության հանրորեն վտանգավորությանը՝ մեղադրող կողմը միջնորդեց բեկանել եղած դատավճիռը, կայացնել մեղադրական դատավճիռ 2 տարի ազատազրկմամբ (առանց գույքի բռնագանձման), կիրառել 1700-ամյակի կապակցությամբ համաներումն ու ազատել պատիժը կրելուց:

Պաշտպանական կողմի 4 պաշտպաններն էլ հանդես եկան պաշտպան ճառով: Առաջինը ելույթ ունեցավ կանադացի Ջոն Բյոռնսը, որը ծավալուն անդրադառնալով միջազգային փաստաթղթերով սահմանված դրույթներին նշեց, որ Լ. Մարգարյանի նկատմամբ մեղադրական դատավճիռը կդիտվի որպես մարդու իրավունքների կոպիտ խախտում, քանի որ համոզմունքը հանցանք չէ: Միեւնույն ժամանակ, անընդհատ հիշեցնելով Եվրախորհրդին Հայաստանի անդամակցությունն ու դրանով ձեռք բերված պարտականությունները, փաստաբանը մեղադրող կողմի փաստարկները որակեց որպես կրոնական հալածանք: Ի դեպ, թույլ իմացությամբ անդրադառնալով նաեւ հայ ազգի անցած քրիստոնեական ուղուն նա Աստվածաշնչից մեջ բերեց տվյալ պահի հետ կապ չունեցող մի հատված, որի կապակցությամբ դատավորը զգուշացրեց դատարանում քարոզչություն չտանել:

Ամբաստանյալի հաջորդ պաշտպանը փորձեց ապացուցել, որ իր պաշտպանյալի գործողություններում հանցակազմ չկա, որ նա կազմակերպիչ չէ, ոչ ոքի եւ ոչնչի չի դրդել, իսկ նրա դեմ տրված ցուցմունքները թելադրված են:

Իր յուրահատկությամբ եւ հոգեզմայլ զեղումներով բոլորից տարբերվում էր 3-րդ պաշտպանի ելույթը, որը սկսվեց այսպես. «...Լյովա Մարգարյանը մի մարդ է, որին բոլորս սիրում եւ հարգում ենք, 3 հոյակապ դաստիարակված երեխաներ ունի»: Այնուհետեւ շարունակեց, որ շոգ, հեղձուցիչ ամառ էր, երբ առաջին ատյանի դատարանում քննվում էր գործը: Ու պահպանելով աշակերտական շարադրության հիացական ոճը՝ ամփոփեց, որ մեղադրող կողմն իր պարտությունը չի տանում տղամարդավարի, եւ դրա համար արժանացավ դատավորի դիտողությանը:

Պաշտպանն իր ճառից հետո ավելի ոգեւորվեց, հայտարարելով, որ մեղադրական կողմն իր մոտեցմամբ փաստորեն ամբաստանյալին ասում է. «Լյովա Մարգարյան, գնա մեռի՛ր», քանի որ իր մեղադրանքով զրկում է նրան աշխատանքից: Այդ սկսվեց անհեթեթ մեջբերումների շարանը, որի համար դատարանը դիտողություն արեց: Հենց այս ճառի ընթացքում (դիտավորյա՞լ, թե՞ ճակատագրի հեգնանքով) մարեց դահլիճում վառվող միակ էլեկտրական լույսը:

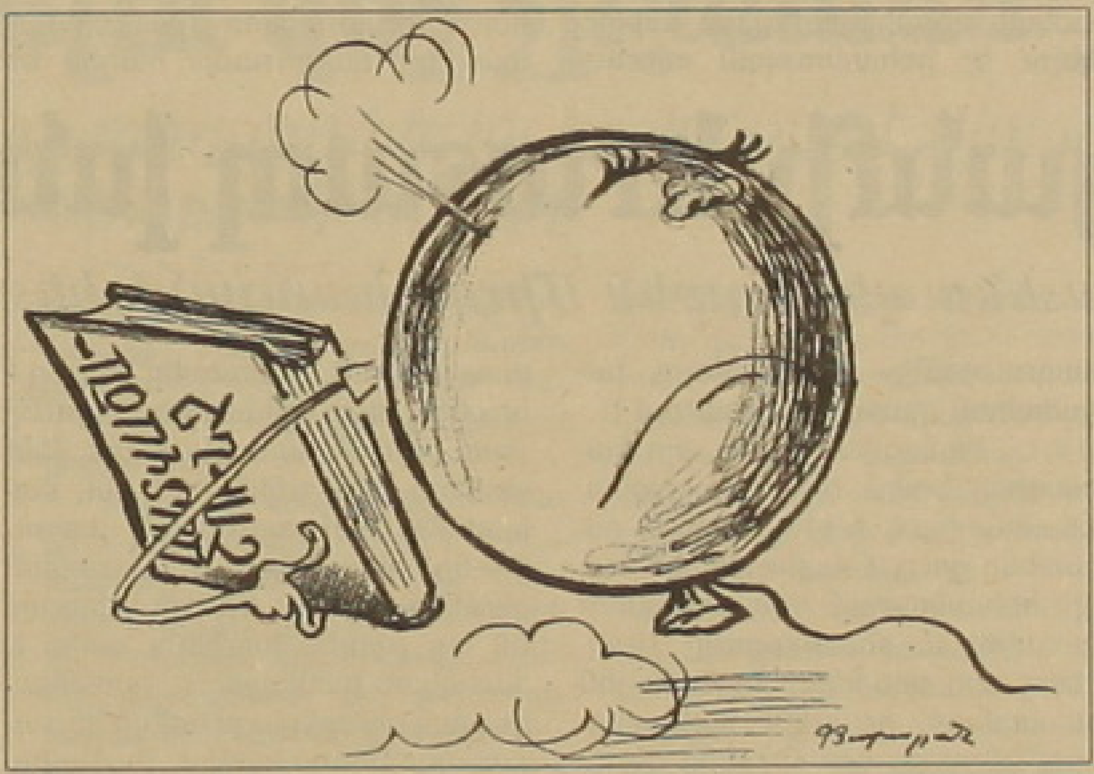

4-րդ պաշտպանն էլ, որի թարգմանչին դատավորը քանիցս հուշեց ճիշտ թարգմանությունը, հայտարարեց, որ հանցակազմ չկա, չկա նաեւ քրեական պատասխանատվության խնդիր:

Մեղադրյալ Լյովա Մարգարյանն իր պաշտպանական ճառում, ի թիվս այլ իրավաբանական «այլաբանությունների», նշեց, որ ինքը կարող է կորցնել աշխատանքը, բնակարանը, ուստի խնդրում է դատավճիռը թողնել անփոփոխ:

Թե ինչ կվճռի դատարանը, կիմանանք մարտի 6-ին, բայց այս ամենը փաստում է, որ հերթական ազատությունն ընկալվում է այնպես, ինչպես մյուսները: Եվ, իհարկե, Աստվածաշնչով «պարող» եւ այն քարոզող «Եհովայի վկաները» հաստատ են իրենց համոզման մեջ, մանավանդ որ հնարավորություն է ընձեռում (թեկուզ այս ճանապարհով) խուսափել զինծառայությունից: Ի դեպ, զարմանալի է, որ Աստվածաշնչի նման խորիմաստ գիրքը եհովայականների մասին այդքան հեշտ եւ շուտ դարձել է հիանալի «իմացված», «ճանաչված» գրքույկ կամային մեկնաբանությամբ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Շիրակ. Դեմ կքվեարկեն ԶԼ այս օրինագծին

Անցած շաբաթ օրը Գյումրու «Ասպարեզ» լրագրողական ակումբը հանդիպման էր հրավիրել ԱԺ Շիրակից ընտրված պատգամավորներին՝ համատեղ քննարկելու զանգվածային լրատվության օրենքի կառավարական նախագիծը: Հրավիրված բոլոր 8 պատգամավորներից հանդիպմանը ներկայացել էին երեքը: Մյուսներից միայն մեկի՝ Վարդեւան Գրիգորյանի մասին տեղեկություն էր ստացվել, որ նա հանրապետությունից բացակայում է: Ծավալված խոսակցության ժամանակ կոմունիստ պատգամավոր Գագիկ Մանուկյանը նշեց, թե ազատ մամուլը մեր վերջին 10 տարվա թերեւս մեծագույն նվաճումն է, ուստի պետք է պահպանել: Իսկ այս նախագիծը մեզ հետ է շպրտում, եւ նման մոտեցումից պետք է հրաժարվել: ԱԺ պատգամավոր, «Օրինաց երկիր» խմբակցության անդամ Արծրունի Աղաջանյանը տեսակետ հայտնեց, թե այս կարգի նախագիծը պետք է նախապես քննարկվեր նաեւ լրատվամիջոցների հետ: Նա մասնավորապես անտրամաբան ու անընդունելի համարեց լրատվությունը 5 օրվա ընթացքում տրամադրելու դրույթը, որը խոչընդոտում է օպերատիվ լրատվության ստացմանը: Իսկ նախագիծն ամբողջությամբ, ինչպես իր կուսակցության, այնպես էլ իր համար անընդունելի է:

Արդարադատության նախարարության պատրաստած օրինագիծն անընդունելի համարեց նաեւ հանրապետական պատգամավոր Սուքիաս Ավետիսյանը: Նա նշեց հեռուստատեսության եւ ռադիոյի օրենքի վաս նախադեպը: Ըստ պատգամավորի, վերջինս իր ժամանակին ընդունվեց հապճեպ քննարկմամբ, բազմաթիվ թերություններով եւ արդեն երկու տարի փոփոխություններ կատարելով էլ չի հաջողվում ընդունելի տեսքի բերել: Ս. Ավետիսյանը նաեւ նկատեց, թե հարկ չկա նման հարցերում ամեն առիթով դիմել Վենետիկյան հանձնաժողովներին, երբ մեզ համար էլ ամեն ինչ ակներեւ է: Մեկ այլ կարծիք էլ հայտնվեց, թե այս պարագայում ավելի լավ կլիներ թեկուզ գնալ գործող հին օրենքը բարեփոխելու ճանապարհով:

Երեք պատգամավորներն էլ համամիտ էին, որ այս նախագիծը չպետք է ներկայացվի Ազգային ժողով: Նրանք հավաստիացրին, որ այդ տեսքով մտնելու դեպքում իրենք դեմ կքվեարկեն:

Գ. Մ.

ՍԵՄԻՆԱՐ

Թերի նախագծերը մեր գլխին պատուհաս են դառնում

Երեկ Ֆրիդրիխ Նաումանի անվան հիմնադրամը Երեւանի մամուլի ակումբի աջակցությամբ սեմինար էր կազմակերպել: Մասնակիցներն էին Հարավային Կովկասի, Բուլղարիայի եւ Ռումինիայի ծրագրերը համակարգող Վոլֆգանգ Յոն, Բունդեսթագի ներկայացուցիչ Միխայիլ Լինկը, Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանը, ԵՄԱ փորձագետներ, մամուլի ներկայացուցիչներ: Քննարկվող թեմաներից էին մեր երկրում ԶԼՄ-ների ներկայիս վիճակը, զարգացման ճանապարհները, այս հարցում Գերմանիայի իրականությունը եւ, բնականաբար, շրջանառության մեջ գտնվող «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագիծը:

ԵՄԱ փորձագետ Մեսրոպ Հարությունյանը փորձեց ներկայացնել այժմ շրջանառվող օրենքի ստեղծման դրդապատճառները եւ մեր մամուլում առկա թերությունները: Նրա կարծիքով, ԶԼՄ-ներն այսօր քաղաքական ուժերի ձեռքին գործիք են: Յուրաքանչյուր լրատվամիջոց «կրակում» է միայն մի ուղղությամբ՝ կամ իշխանության, կամ ընդդիմության, եւ դա է պատճառը, որ որպես 4-րդ իշխանություն չի կայանում: Մամուլն իր հրապարակումները գրում է ոչ թե հասարակ ընթերցողի, այլ իշխանության այս կամ այն թեւի ներկայացուցիչների համար: Ո՞վ պետք է վերահսկի մամուլը՝ սա է այսօր մեր պաշտոնյաներին հուզող հիմնական խնդիրը:

«Հայկական ժամանակ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Նիկոլ Փաշինյանը մեր լրատվական դաշտի մասին ավելի լավ կարծիք ունի: Նրա համոզմամբ, այսօր շատ կայացած թերթեր կան, որոնք իրենք են որոշում իրենց ուղղությունը: Նա ավելի շատ անդրադարձավ այս ոլորտին առնչվող դատական գործերին, նշելով, որ մեր օրերում հանցակազմի առկայությունը կարեւոր գործոն չէ լրագրողի կամ լրատվամիջոցի դեմ դատական գործ հարուցելու համար: Եթե որոշում է կայացվել լրագրողին դատելու, ուրեմն դա անպայման կարվի: Սակայն եթե մամուլին դատի են տալիս, ուրեմն նրա հետ հաշվի են նստում, եզրակացրեց խմբագիրը:

Գերմանացի հյուրերը փորձեցին ներկայացնել զանգվածային լրատվության միջոցների գործունեությունը, դրա կարգավորումն իրենց երկրում: Լրագրողը պատասխանատվության է ենթարկվում միայն սուտ տեղեկատվություն հրապարակելու համար, պետք է հարգանք լինի նեղ անձնական կյանքի նկատմամբ:

Գերմանիայում մամուլի գործունեությունը վերահսկում է գերմանական մամուլի խորհուրդը, որի կազմում լրագրողներ կան եւ չկան իշխանությունների ներկայացուցիչներ:

Մամուլի գործունեությանը վերաբերող դատական գործերը հիմնականում մամուլի դատարանն է լսում:

Չնայած այս բնագավառում դատական գործերը շատ են լինում (2001 թ., օրինակ, դատարան դիմելու 21 դեպք է եղել), այնուամենայնիվ խոսքի ազատությունն այս երկրում հիմնաքարային է: Այն սահմանադրությամբ է ամրագրված եւ ժողովրդավարության կարեւորագույն սկզբունքներից է:

Խոսքի ազատությունն ու ազատ մամուլի կայացումը մեր երկրում, այնուամենայնիվ, կարեւորվում են: Այս մասին է վկայում դժգոհությունների տարափը, որ եղավ «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագծի շրջանառության մեջ մտնելուց հետո: Քննարկումներ էլի կլինեն, սակայն դրանց հեղինակներն ու նախաձեռնողները հիմնականում լրագրողներն են: Ստացվում է, որ խոսքի ազատությունն ու անկախ մամուլ ունենալու խնդիրը միայն մեզ՝ լրագրողներիս է մտահոգում:

Փորձեր են արվում ապացուցելու, որ օրենքի նախագիծն ընդհանրապես շրջանառությունից հանել է պետք եւ որ խնդիրը ոչ թե առանձին հոդվածների, այլ սկզբունքների եւ մոտեցումների մեջ է, մինչդեռ միեւնույն ժամանակ թերի նախագիծը շարունակում է իր ճանապարհը: Սրա նախադեպը եւս եղել է այլ ոլորտներին վերաբերող օրենքների առումով: Մեր երկրում մասնագետներն ամեն կերպ փորձում են ապացուցել այս կամ այն օրինագծի անկատարությունը, իսկ օրենքի հեղինակ պաշտոնյաները, անտեսելով դրանք, նախագիծը փորձաքննության են ուղարկում:

Մեկ այլ տխուր փաստի առումով եւս նախադեպ ունենք, չնայած բոլոր դժգոհություններին, թերի նախագծերն այնուամենայնիվ օրենքի ուժ են ստանում եւ հասարակության գլխին պատուհաս դառնում:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Օրինագծում բացասականը գերակշռում է

Սկիզբը էջ 1

Այլ ելույթ ունեցողները նույնպես անդրադարձան օրենքի նախագծի անկատարությանն ու վտանգավորությանը խոսքի ազատության համար: Գլխավոր միտքը, որ արտահայտվեց նրանց ելույթներում, այն է, թե անգամ Եվրախորհրդի փորձագետների դրական եզրակացության դեպքում Հայաստանի լրատվամիջոցները միահամուռ մերժելու են այս օրինագիծը: Սակայն, ինչպես ակնկալվում էր, փորձագետների մոտեցումները բացասական էին: Դրանք ներկայացնելու համար ձայն տրվեց եվրոպացի հյուրերին՝ Ռամոն Պրիետո Սուարեսին, Թոմաս Գիբոնսին, Կառլոս Լանդիմին եւ Հայաստանում ԵԱՀԿ ներկայացուցիչ Ռիվ Ռոյին:

Դիտողությունները, ըստ Եվրախորհրդի փորձագետների, բխում են մարդու իրավունքների 10-րդ կոնվենցիայի դրույթներից, եւ իրենք փորձում են իշխանություններին հասկացնել, որ նրանք պետք է հարգեն այդ դրույթները: Օրենքի մի շարք հոդվածներ «լայն հնարավորություն են տալիս խոսքի ազատության սահմանափակման համար»: Դրանք են հետհրապարակային ուսումնասիրության, լիցենզավորման դրույթները: Տեղեկատվության ստացման դրույթն ընդհանրապես պետք է կարգավորվի այլ օրենքով: Անձնական կյանքին միջամտելու կամ նման այլ հոդվածների համար նույնպես պատասխանատվություն պետք է սահմանել այլ օրենքներով: Լրագրողի լիազորություններն ու իրավասությունները չափից դուրս եւ անհարկի մանրամասնված են: ԶԼՄ-ները դիտարկվում են որպես մի երեւույթ, որից պետք է պաշտպանել անհատներին, մինչդեռ «միտք չէ պաշտպան օրենքին դիմելը»: Եվրախորհրդի փորձագետների կարծիքով՝ նոր օրենքի կարիք ընդհանրապես չկա, եթե արդեն գործում է օրենք, որը պաշտպանում է մամուլի ազատությունը: Իսկ իրենք փորձագիտական եզրակացություն են տալիս այն պատճառով, որ նման խնդրանքով Եվրախորհրդին պաշտոնապես դիմել են Հայաստանի իշխանությունները:

Մեր հարցին, թե որքան նշանակություն եւ հետեւանքներ կունենա՞ լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների հետ հանդիպումը, հետեւյալ պատասխանը տրվեց. «Մենք համոզվեցինք, որ միանման մոտեցում ունենք շատ հարցերի շուրջ»: Փորձագետները տեղեկացրին, որ իրենց դիտողություններն ու առաջարկություններն ուղարկել են արդարադատության նախարարություն՝ օրինագիծը բարելավելու նպատակով: Դա սիրտ տվեց լրագրողներին վերստին բարձրացնել փաստաթուղթը ընդհանրապես շրջանառությունից հանելու պահանջը, ինչին, սակայն, Եվրախորհրդի փորձագետները չհամաձայնեցին: ԵԱՀԿ ներկայացուցիչ Ռիվ Ռոյը հետեւյալն ասաց. «Այս նախագիծը լավագույն տարբերակը չէ, սակայն մի սպասեք մեզ ասել, որ պետք է հանել շրջանառությունից»: Ի՞նչ կլինի, եթե ընդունվի, հարցին Ռիվ Ռոյը պատասխանեց. «Եվրախորհրդի դատարանում քննվող գործերը կշատանան»: Շարունակելով խոսքը, նա նշեց, որ Հայաստանն ընդհանրապես իր պարտավորությունները վատ չի կատարում, սակայն վստահեցրեց, որ ԵԱՀԿ-ն կտրականապես դեմ է խոսքի ազատությունից որեւէ նահանջի: «Շատ բան կախված կլինի կառավարության մոտեցումից: Եթե կառավարությունը հրաժարվի այս նախագծից կամ ընդհանրապես նման օրենքից, ամենից լավը կլինի», իր խոսքը հստակեցրեց ԵԱՀԿ ներկայացուցիչը՝ արժանանալով լրագրողների ծափահարություններին:

Կարծում ենք, որ ավելի թափանցիկ եւ հասկանալի ակնարկ հնարավոր չէր, ինչը հուսանք, որ կընկալի կառավարությունը:

Ներքաղաքական կյանքի հրատապ խնդիրները

Հարցազրույց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ

Սկիզբը էջ 1

Որովհետեւ, նախ, դա ծախսալից է, երկրորդ՝ մեր պարագայում անիմաստ: Ոչ ավանդույթներն ունենք, ոչ էլ անհրաժեշտությունը: Ընդսմին, այն պատկերացումները, թե իբր ուժեղ նախագահ ունենալը ենթադրում է թույլ խորհրդարան կամ թույլ կառավարություն՝ միանգամայն սխալ են: Երեքն էլ պետք է ուժեղ լինեն, եւ դրանում որեւէ հակասություն, որեւէ անբնական բան չկա: Սահմանադրական բարեփոխումների նախագահական տարբերակը, ըստ իս, նման իրավիճակի արտահայտությունն է: Նոր խմբագրության մեջ խորհրդարանը ակտիվորեն մասնակցում է կառավարության ձեւավորմանը: Փաստորեն ամրագրված են այն դրույթները, որոնք տեղ էին գտել Ռամկավար Ազատական կուսակցության 1995 թ. սահմանադրության նախագծի մեջ: Մի այլ, շատ դրական երեւույթի մասին էլ հատուկ ուզում եմ ընդգծել: Նոր խմբագրության մեջ լուրջ քայլ է կատարված գործադիր եւ դատական իշխանությունների տարանջատման ուղղությամբ: Եթե այսօր մեր դատական համակարգը ձեւավորվում է հանրապետության նախագահի եւ արդարադատության նախարարի ակտիվ մասնակցությամբ, որն, անկեղծ լինենք, որոշակի չափով պայմանավորում է նրանց ազատության չափը եւ անկախության աստիճանը, ապա նոր խմբագրության մեջ դատական մարմինների ձեւավորումը նախատեսվում է գործադիր իշխանության ներկայացուցիչների բացակայությամբ: Այդ հանգամանքը նույնպես չափազանց դրական եմ համարում: Եվ այդպիսի հոդվածներ շատ կան: Իհարկե, կան նաեւ հոդվածներ, որոնց մենք սկզբունքորեն համաձայն չենք: Օրինակ այն, որ նոր նախագիծն ամրագրում է իրավապահ մարմինների կողմից քաղաքացու բնակարան, առանց դատավորի սանկցիայի, ներխուժելու իրավունք: Նշված դրույթը հիմնական օրենքի նոր խմբագրության նախագծի մեջ իր տեղը գտել է կարծես թե այն բանի համար, որ նպաստի իրավապահ մարմինների օպերատիվ աշխատանքի կազմակերպմանը: Չեմ վիճում, կարող է եւ այդպես է: Սակայն եթե դա իսկապես դառնա սահմանադրական նորմ, ապա շատ լուրջ հարված կլինի ժողովրդավարությանը եւ կհակասի երկրի զարգացման միտումներին, քանզի դա հսկայական հնարավորություններ կտա իրավապահ մարմիններին՝ սանձարձակ գործողությունների դիմելու: Դատարանը, ինչպիսին էլ լինի, որից մենք հիմա էլ շատ դժգոհում ենք, պետք է կանխավ թույլատրի քաղաքացու բնակարան ներխուժելը: Մենք սահմանադրության նոր խմբագրության առթիվ այս կարգի մի շարք սկզբունքային վերապահումներ ունենք, եւ դրանք հրապարակել ենք, ինչպես նաեւ ներկայացրել Ազգային ժողով:

Ինչ վերաբերում է սահմանադրության հարցի շուրջ բարձրացվող աղմուկին, ապա այստեղ անհանգստացնում է այն, որ քաղաքական շրջանակներում, լինի դա խորհրդարանը, թե խորհրդարանից դուրս, բանավեճը փորձ է արվում տեղափոխել այլ հարթություն: Կա սահմանադրության նոր նախագիծ, որն առաջադրվել է մի շարք քաղաքական ուժերի կողմից: Իր փիլիսոփայությամբ, իր մոտեցումներով դա միանգամայն այլ բնույթի փաստաթուղթ է, որը չէի ցանկանա իմաստային առումով քննարկել: Որովհետեւ օրենսդրորեն այսօր խնդիրն այլ կերպ է դրված՝ ներկայացնել գործող սահմանադրության նոր խմբագրությունը, բարեփոխումը, ոչ թե միանգամայն նոր սահմանադրություն: Սահմանադրական բարեփոխումը եւ բացարձակապես նոր սահմանադրություն գրելը իրար հետ ոչ մի կապ չունեն: Եթե այդ նոր, այսպես կոչված այլընտրանքային նախագիծն ընդունելու ճանապարհով գնանք, ինչը ես կատարելապես անիմաստ եւ, անկեղծ լինեմ, գործնականում անհնար եմ համարում, կստեղծենք միանգամայն այլ պետություն, այն էլ՝ զրոյից: Փաստորեն մեզ առաջարկվում է արմատապես փոխել իշխանության ձեւավորման կարգը Հայաստանում: Ես դա անիմաստ եմ համարում: Ահա ինչու համաձայն եմ նախագահ Քոչարյանի այն հարցադրմանը, որ իրապես կա սահմանադրության բարեփոխման միայն մեկ նախագիծ՝ իր ներկայացրածը: Հենց այդ նախագիծն է, որ մենք պետք է քննարկենք, դարձնենք ավելի կատարյալը, ավելի ընդունելի, ավելի ժողովրդավարական: Մնացած ամբողջ աղմուկն անտեղի է, քանզի զուտ տեսական մտավարժանքների ոլորտին է վերաբերում, սակայն ոչ երբեք պետական շինարարության հրատապ, գործնական խնդրի լուծմանը:

– Չե՞ք գտնում, որ սահմանադրության, այսպես ասենք, այլընտրանքային նախագիծը լակմուսի թղթի դեր խաղաց, որի շուրջ տեղի ունեցավ քաղաքական ուժերի համախմբում: Համենայն դեպս, ձախ ուժերը խմբավորվեցին խորհրդարանական կառավարում պահանջող նախագծի շուրջ, այսինքն, այդ բանավեճը նպաստեց մեր քաղաքական դաշտի ձախ բեւեռի ձեւավորմանը: Միգուցե դա նաեւ առաջիկա նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրություններին այդ ուժերի մասնակցության մեկնա՞րկն է, թերեւս՝ ժամանակից մի քիչ շուտ:

– Եթե մեզանում այս կերպ իրապես սկսվել է ընտրությունների նախապատրաստությունը, այն էլ բավական շուտ, ես դա դրական եմ համարում: Քանզի դա վկայում է, որ հասարակական մթնոլորտն ավելի բաց է, ավելի ժողովրդավարական է, քան նախկինում էր: Եթե այս նախապայմանները չլինեին, այդպիսի ընդդիմադիր կեցվածքը նման քաղաքական ուժերի, ողջ հասարակության համար, մեղմ ասած, ոչ դրական հետեւանքներ կունենար, ինչպես նախկինում վաղորոք ունենում էր: Ինչ վերաբերում է ձեր ասած ձախ բեւեռի ձեւավորմանը, ես դրան այնքան էլ համաձայն չեմ: Որովհետեւ առավել ազդեցիկ ձախ կուսակցությունները, նախ եւ առաջ ՀՅԴ-ն եւ Կոմկուսը, լիարժեք այդտեղ ներկայություն չունեն: Ի դեպ, երկուսն էլ թե՛ ավանդական ձախ գաղափարախոսության կրողներ են, թե՛ ներկայացված են խորհրդարանում: Ինձ թվում է, որ մեր քաղաքական դաշտի աջ եւ ձախ բեւեռները կձեւավորվեն միաժամանակ, ավելի ուշ: Եվ չեմ կարծում, թե մեզանում երբեւէ կլինի երկբեւեռ իրավիճակ: Հիմա շատ են խոսում ցենտրիզմի մասին: Բայց դա գաղափարախոսություն չէ, ընդամենը վարքագիծ է: Օրինակ, մենք ռամկավարներս, ցենտրիստներ ենք, աջ ցենտրիստներ: Մեր քաղաքական վարքագիծը դա է: Կլինեն նաեւ ձախ ցենտրիստներ, ձախ ծայրահեղականներ, աջ ծայրահեղականներ: Դա լուրջ որոնումների ընթացք է: Իհարկե, հասարակական պահանջն այն է, որ նախընտրական միավորումների ձեւավորումը ոչ թե «ախպերության» շուրջ լինի, այլ իսկապես գաղափարախոսությունների: Որովհետեւ նորմալ չէ, որ մենք այսօր ունենք շատ պայմանական խորհրդարանական մեծամասնություն, ավելի ճիշտ՝ այդպիսին չկա, ծեւ է. դժվար է պատկերացնել մի մեծամասնություն, որի տարբեր հատվածները ոչ միայն միասնաբար չեն քվեարկում, այլեւ մարդկայնորեն իրար ատում են: Դրա համար էլ անվերջ տարանջատվում են: Եվ եթե ձեւականորեն դեռ միասին են, ապա սոսկ այն պատճառով, որ մոլեգնորեն չեն ուզում կորցնել այն անձնական հաջողությունները, որոնք իրենց հանգուցյալ առաջնորդների շնորհիվ ձեռք են բերել 1999 թ. եւ անգամ հոկտեմբերի 27-ի ողբերգությունից հետո: Գաղափարախոսական միասնության դեպքում նման դրսեւորումներն այդքան ցցուն չէին լինի:

– Զանգվածային լրատվամիջոցների մասին արդարադատության նախարարության մշակած օրենքի նախագիծն այսօր դիտարկվում է ապագա ընտրությունների կիզակետից: Ասվում էր որ դա ԶԼՄ-ները պետական վերահսկողության ենթարկելու եւ իշխանության «վերարտադրությունը» ապահովելու քաղաքական պատվերի կատարում է:

– Ես համոզված եմ, որ այդ նախագիծը երբեւէ օրենք չի դառնա: Նման նախագծի երեւան գալն ընդամենը ցույց է տալիս մեր գործադիր իշխանության որոշ օղակների քաղաքական տհասությունը: Որովհետեւ այդ օղակները հաճախ չեն հասկանում, որ իրենք ներկայացնում են ոչ թե միայն իրենց գերատեսչությունը, այլ գործող իշխանությունը՝ գլխավորությամբ ՀՀ նախագահի:

Սակայն ընդհանուր առմամբ ես դրական եմ գնահատում, որ մեր լրատվական միջոցները, անկախ իրենց ուղղվածությունից ու սնման աղբյուրներից, ընդհանուր եզրակացության եկան տվյալ նախագծի վերաբերյալ: Մյուս կողմից էլ, եթե խնդիրը ոչ թե ԶԼՄ-ների, այլ մեկ այլ կարեւոր հարցի վերաբերեր, այդքան միասնական դիրքորոշում հանդես կբերվե՞ր: Կլինե՞ր նման հասարակական արձագանք: Եվ լինո՞ւմ է, արդյոք, այդպիսի արձագանք: Ոչ, չի լինում: Ցավոք սրտի՝ չի լինում: Մինչդեռ որքա՜ն լավ կլիներ, եթե մեզանում նման լուրջ եւ պատասխանատու մոտեցում ցուցաբերվեր մեր կյանքի, մեր ապագայի բոլոր կարեւոր, սկզբունքային հարցերի նկատմամբ, եւ օրենսդիր, եւ գործադիր իշխանությունների որակի, կազմի նկատմամբ: Ինչ վերաբերում է օրենքի այդ նախագծի առթիվ արվող քաղաքական շահարկումներին, այն անհեթեթ պնդումներին, թե նախագիծը «քաղաքական պատվեր» է եւ այլն, եւ այլն, ապա դրանց ուղղակի այլեւս չպետք է ուշադրություն դարձնել: Որովհետեւ ռեւանշիստական ուժերի կողմից ֆինանսավորվող հայտնի լրատվամիջոցները շահարկման առարկա են դարձնում հնարավոր ու անհնար ամեն ինչ, այդ թվում նաեւ ԶԼՄ-ների՝ օրենքի այդ ձախողակ նախագիծը: Այդպիսի թերթերից մեկը, որը մեր պաշտոնյաների դղյակների լուսանկարները հրապարակող ճարտարապետական հավելված է դարձել, հիմա սկսել է տպագրել այն ամառանոցների ու վիլլաների նկարները, որոնք կառուցվել են իրենց ռեժիմի, այդ թերթը ֆինանսավորող մարդկանց ռեժիմի ժամանակ: Մի թերթ էլ մի սրտաճմլիկ լուսանկար է հրապարակել, թե տեսեք ինչ խղճուկ տնակում են ապրում ՆԳ նախկին նախարար Վանո Սիրադեղյանի հարազատները: Եթե նրա ծնողները իրոք ապրել են եւ ապրում են այնպես, ինչպես ներկայացնում էր այդ թերթը, ապա դա ցույց է տալիս միայն այն, թե որքան վատ մարդ, վատ որդի եւ վատ եղբայր է եղել այդ պարոնը, որ իր համար դղյակ է կառուցել, աչքներիս առաջ ապրել է շփացած կյանքով, իսկ հարազատներին թողել է աղքատության ճիրաններում:

– Անցնենք այլ, բոլորիս հուզող հարցի՝ հոկտեմբերի 27-ի գործով դատավարության ընթացքին:

– Դատավարության ընթացքը խոսում է մեր դատական համակարգի անկատարության մասին: Գործընթացն արագացնելու որեւէ միջամտություն, հենց զուտ որպես միջամտություն, արդեն ընդունելի չէ: Իսկ մեզ հայտնի է, թե ովքեր, թեկուզեւ տեսականորեն, կարող են այդպիսի միջամտություն անել: Դուք պատկերացրեք, թե ինչպե՞ս կշահարկվի նման միջամտությունը: Դժգոհությունը թե Հայաստանում, թե, որքան մեզ հայտնի է՝ սփյուռքում, դատավարության երկարաձգումից է: Բայց եկեք խորամուխ լինենք հարցի մեջ: Երբ իրավահաջորդների շահերը ներկայացնող դատապաշտպանները հարյուրավոր հարցեր են առաջադրում, դատարանը կարո՞ղ է նրանց այդ հնարավորությունը չտալ: Իհարկե, այն, ինչ այսօր մենք տեսնում ենք, ունկնդրում ենք, մանավանդ հանցագործների լկտիությունը, զայրացնում է, դատական գործընթացը վեր է ածում ֆարսի: Եվ սա լրջորեն խորհելու առիթ է՝ դատական համակարգը, դատավարության գործընթացն ավելի կատարյալ դարձնելու համար: Դատավարության շուրջ շահարկումներ անող ռեւանշիստական ուժերի, նրանց լրատվամիջոցների համար այս դեպքում եւս գոյություն ունի միայն մեկ «տրամաբանություն»՝ անել ամեն ինչ, որ Քոչարյանը նախագահ չլինի: Վերջ: Նրանց համար այլ տրամաբանություն չկա: Հիմա տեսեք, եթե դատարանը ոճրագործներին մահապատժի դատապարտի եւ այդ վճիռը ի կատար ածվի, կասեն, թե դա արվեց նրա համար, որ հետքերը թաքցվեն: Եթե մահավճիռը ի կատար չածվի, կասեն, թե, օ՜, տեսեք, ոճրագործները հովանավորվում են, վաղը նրանց ազատ կարձակեն, դեռ պաշտոն էլ կտան: Այդ երկու հնարավորություններից զատ, այլ որոշում դատարանը չի կարող կայացնել, դա ակնհայտ է: Ի կատար ածելու-չածելու դեպքում էլ արդեն նշածս վայնասունը պիտի բարձրացվի: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ ռեւանշիստական ուժերին տվյալ դեպքում ոչ թե մահապատիժ կիրառել-չկիրառելն է հետաքրքրում, այլ այն, թե կկարողանա՞ն եւ կիրառելու, եւ չկիրառելու դեպքում սլաքն ուղղել Քոչարյանին, հասնել նրան, որ Քոչարյանն այլեւս նախագահ չլինի: Եվ գիտե՞ք որտեղից է նրանց այս ուղղակի կենդանական ատելությունը Քոչարյանի անձի նկատմամբ: Նրանք հրաշալի հասկանում են, որ Քոչարյանի անձն այն կարեւորագույն երաշխիքն է, որն առ ոչինչ է դարձնում ռեւանշիստական ուժերի իշխանության վերադառնալու նույնիսկ ամենաաննշան պատրանքները: Այո, Քոչարյանն անհաղթահարելի պատնեշ է նրանց ճանապարհին, թեեւ պետք է նկատել, որ երբեք նրանց նկատմամբ ճնշման միջոցներ չի կիրառել: Իրենց նման ո՛չ կուսակցություն է արգելել, ո՛չ լրատվամիջոցներ է փակել, ո՛չ խմբագրություններ ջախջախել: Քոչարյանն ուղղակի հնարավորություն է տալիս, որ այդ ուժերը, ինչպես եւ նրանց խոսափողերը, իրենց արգահատելի էությունը ժողովրդի առաջ մինչեւ վերջ բացահայտեն: Ինչ վերաբերում է այն բանին, որ այդպիսիների վայնասունը բնակչության որոշ շրջանակներում արձագանք է գտնում, ապա դա էլ իր պարզ բացատրությունն ունի: Տվյալ լրատվամիջոցները, հետապնդելով իրենց նեղ շահադիտական նպատակները, այնուամենայնիվ, արտահայտում են սոցիալական ծանր վիճակում գտնվող զանգվածների ընդհանուր դժգոհության տրամադրությունները, հմտորեն խաղում են այդ տրամադրությունների հետ: Երկրի տնտեսական վիճակի լավացման, ժողովրդի կենսամակարդակի բարձրացման հետ տվյալ լրատվամիջոցների հասարակական լսարանը գնալով կփոքրանա:

– Ինչպե՞ս եք տեսնում ռոտեավճարի շուրջ կառավարություն-«Արմենտել» վեճի լուծումը:

– Ախր, վեճի տեղ չկա: Ժամանակին մեծ ավանտյուրաներ են տեղի ունեցել, որոնք իրականացրել է կապի նախկին նախարար Պողոսյանը, Տեր-Պետրոսյանի համադասարանցին: Շան գլուխը հենց այդտեղ է թաղված: Այսօրվա դրությամբ գոյություն ունի «Արմենտել»-ի հետ կնքված պայմանագիր, որը ենթադրում է ռոտեավճարը: Դա վերացնելն անհնար է: Բայց դրա հետ մեկտեղ OTE-ն ստանձնել է որոշակի պարտավորություններ, որոնք, ըստ մեր կառավարության, չի կատարում կամ վատ է կատարում: Պետք է հասնել այն բանին, որ դրանք կատարվեն: Նույնիսկ վատ պայմանագիրը, եթե ամբողջովին կատարվեր, շատ ավելի օգտակար կլիներ, քան ներկա վիճակը:

– Ի՞նչ անել, որ պետական պաշտոնյաները, պատգամավորները մասնավոր բիզնեսով չզբաղվեն:

– Դա գրեթե անհնար է, չնայած մենք մի առավելություն ունենք. Հայաստանը փոքր երկիր է, եւ մենք գիտենք (կամ մեզ թվում է, որ գիտենք), թե ով ինչով է զբաղվում: Ժամանակ է պետք, մեծ ժամանակ, որպեսզի պաշտոնական դիրքի չարաշահումը հօգուտ իր բիզնեսի, պաշտոնյայի, նախարարի, պատգամավորի համար դառնա ոչ շահեկան թե բարոյական, թե նյութական առումով:

– Այն ամենը, ինչի մասին խոսեցինք, վերջ ի վերջո մեր տնտեսական վիճակի արտացոլումն է քաղաքականության մեջ: Դուք ինչպե՞ս կգնահատեիք այսօրվա տնտեսական զարգացումների միտումները:

– Կան անհանգստացնող երեւույթներ, սակայն դրական միտումներն ակնհայտ են: Կա զարգացում: Դրանք դեռեւս չեն անդրադառնում հասարակության շարքային անդամների կենսամակարդակի վրա, ամենավատը դա է: Սակայն հաղթահարելի երեւույթ է: Եվ գիտե՞ք երբ կհաղթահարվի: Երբ մեր տնտեսության զարգացման դրական միտումները շատ ավելի մեծ լինեն: Իսկ վերջինիս կարեւորագույն նախապայմանը երկրի ներքին կայունությունն է: Մենք չենք կարող եւ չպետք է գնանք նոր հեղափոխությունների, նոր սեփականազրկումների ճանապարհով: Ի վերջո, դա տեսել ենք եւ գիտենք, թե ո՞ւր է տանում նման քաղաքականությունը: Ոչ: Մեզ պետք է զարգացնել շուկայական տնտեսությունը եւ հաստատել քաղաքակիրթ, ողջ աշխարհում ընդունված հարաբերություններ հասարակության ներսում: Հանրապետության քաղաքական ղեկավարությունը դրան է ձգտում: Եվ մենք, իբրեւ կուսակցություն, մեր խնդիրը տեսնում ենք այդ ձգտմանն առավելագույնս նպաստելու մեջ:

Հարցազրույցը վարեց
ՍԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ

ԱԶԳ

միջազգային

Եվրախորհրդարանը սոսկ Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու կոչ չի անում

Այլ թուրքական իշխանություններին հիշեցնում է Քեմալ Աթաթուրքի ելույթը

Փետրվարի 28-ին Եվրախորհրդարանը հաստատեց «Կանաչների» խմբի շվեդ պատգամավոր Պեր Գարտոնի պատրաստած «Հարավկովկասյան զեկուցագիրը», որը կոչ է անում թուրքական իշխանություններին ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը: Այդ մասին մեզ նույն օրվա հաղորդագրությամբ տեղեկացրել էր «Նոյյան տապան» գործակալությունը մասնավորապես նշելով, որ զեկուցագրով Թուրքիային հիշեցվում է 1987 թ. հունիսի 15-ին Եվրախորհրդարանում Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը, եւ շեշտվում են Հայաստանի համար Ադրբեջանին տրամադրվող թուրքական ռազմական օժանդակության բացասական հետեւանքները, ինչպես նաեւ հայկական տնտեսության մեկուսացումը:

Հատկանշական է, որ այս մեկուսացումն անմիջականորեն պայմանավորվում է քաղաքական այն աջակցությամբ, ինչը Թուրքիային է տրամադրում պաշտոնական Վաշինգտոնը: Այլ կերպ Եվրախորհրդարանը Հայաստանի նկատմամբ թշնամական քաղաքականություն որդեգրած Թուրքիային աջակցելու համար անուղղակի դատապարտում է Վաշինգտոնին:

Եվրախորհրդարանի «Հարավկովկասյան զեկուցագիրը», ցավոք, Հայաստանում ԶԼՄ-ների պատշաճ ուշադրությանը չարժանացավ: Հակառակ դրան, թուրքական պետհեռուստատեսությունն ու մամուլը դեռ փետրվարի 27-ին զեկուցագրի բովանդակությանն էին անդրադառնում մասնանշելով, թե Եվրախորհրդարանն ինչպես է թեկուզ անուղղակի Վաշինգտոնին դատապարտում: Թուրքական հեռուստատեսության անդրադարձում, որը հագեցած էր մեկնաբանություններով, նշվեց. «Զեկուցագրով Եվրախորհրդարանը գտնում է, որ Թուրքիան Հայաստանի համար սպառնալիք է, ԱՄՆ-ն աջակցում է նրան: Թուրքական շրջափակումն այլ ելք չի թողնում հայերին, քան Իրանի հետ մերձեցումը, պետք է աջակցել հայ-իրանական մերձեցմանը»:

Ինչ վերաբերում է Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը, ըստ նույն աղբյուրի, ինչպես նաեւ «Սաբահ» թերթի, Եվրախորհրդարանը ճանաչման հարցում Հայաստանի հետ հաշտվելու կոչ է արել Թուրքիային պատճառաբանելով, թե 1921 թ. ապրիլի 10-ին Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովում՝ Մեջլիսում, ժամանակակից Թուրքիայի հիմնադիր Մուստաֆա Քեմալ Աթաթուրքն իր ելույթով արդեն ճանաչել էր: Պետհեռուստատեսությամբ կտրականապես հերքվեց զեկուցագրում Քեմալ Աթաթուրքի ճանաչմանն առնչվող այս տվյալը ավելացնելով. «Նա չէր կարող ճանաչել այսպես կոչված հայերի ցեղասպանությունը, քանի որ 1921 թ. ապրիլի 10-ին Մեջլիսը նիստ չի գումարել»:

Հայոց ցեղասպանության հարցում, չնայած այլ տվյալների առկայությանը, կարեւորը Քեմալ Աթաթուրքի ելույթը չէ, այլ եվրոպական այն երկրների դիրքորոշումը, որոնք դեռ չեն ճանաչել այդ ցեղասպանությունը: Ի դեպ, Եվրախորհրդարանի զեկուցագրով ուշադրություն է հրավիրվում այս հանգամանքին եւ ընդգծվում, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը եվրոպական այլ երկրներում կարեւոր քայլ է լինելու, որպեսզի դա ճանաչի նաեւ Թուրքիան: Եվ վերջապես, զեկուցագիրը Հայաստանը շրջափակելու համար դատապարտում է Թուրքիային:

Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու մասին Թուրքիային հասցեագրված Եվրախորհրդարանի կոչը թուրքական քաղաքական շրջանակներում նույնացվում է ճնշում գործադրելու հերթական փորձի հետ: Ըստ նրանց, դրա նպատակը հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավումն է: Ուրեմն, մենք գործ ունենք բարելավման եվրոպական նախաձեռնության հետ, ինչը, ըստ երեւույթին, ավելի նախընտրելի է, քան ամերիկյանը:

Հարկ է, սակայն, նշել, որ հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավման անհրաժեշտ նախապայմանը Հայաստանի շրջափակման վերացումն է: Թերեւս այդ առումով զեկուցագրում Հայաստանի մեկուսացման մասին պատահական չի նշվում: Ամենեւին պատահական չեն նաեւ արտաքին աշխարհ դուրս գալու համար Թուրքիան Հայաստանի միակ պատուհանը ներկայացնելու նկրտումները:

Հայաստանը մեկուսացված չէ, այլապես Եվրախորհրդարանն իր զեկուցագրում Հայաստան-Իրան մերձեցման մասին չէր արտահայտվի: Քանի որ Իրանի հետ մերձեցման շնորհիվ առնվազն կարելի է Պարսից ծոց դուրս գալ, ուստի Թուրքիան Հայաստանի համար արտաքին աշխարհ դուրս գալու միակ պատուհանը լինել չի կարող: Հայաստանը մեկուսացման խնդիր չունի, բայց որ եվրոպական երկրները նրան թուրքական միջանցքով Եվրոպա դուրս բերելու խնդիր ունեն, ակնհայտ է: Այս դեպքում վերջիններս նույն միջանցքով Անդրկովկաս են ներթափանցում, որտեղից էլ Միջին Ասիա ներթափանցելու հնարավորություն են ձեռք բերում: Այլ կերպ՝ նրանց ներթափանցումը Հայաստանն է ապահովում:

Այնուամենայնիվ, Եվրախորհրդարանի վերոհիշյալ զեկուցագիրը Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման առումով չափազանց դրական տեղաշարժ է: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի միջոցով Անդրկովկաս ներթափանցելու եվրոպական միտումներին, ապա դրանք էլ դրական են դառնում ինչպես Անդրկովկասում եւ Միջին Ասիայում, այնպես էլ Մերձավոր ու Միջին Արեւելքում միանձնյա ռազմական ներկայության պաշտոնական Վաշինգտոնի միտումները եւ այն մրցակցությունը, որ նշված տարածաշրջաններում ԱՄՆ-ի հետ ծավալում է Եվրամիությունը:

ՏԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Իսրայելը մերժեց հաշտության սաուդյան ծրագիրը

Անցյալ շաբաթավերջին տեղի ունեցած ահաբեկչություններից հետո Իսրայելի կառավարությունը որոշեց խստացնել պաղեստինցիների դեմ ուղղված պատժիչ գործողությունները: Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ լույս երկուշաբթի գիշերը վարչապետ Արիել Շարոնի գլխավորությամբ անցկացվել է Իսրայելի անվտանգության խորհրդի արտակարգ նիստ: Այնտեղ մասնավորապես նշվել է, որ շաբաթավերջին պաղեստինցիների 4 ահաբեկչությունների հետեւանքով զոհվել է 21 իսրայելցի:

Միայն Երուսաղեմում՝ սինագոգներից մեկի առջեւ իրականացված անձնասպանական պայթեցումը խլեց 9 կյանք, մոտ 60 մարդ էլ վիրավորվեց: Իսկ հրեական Օֆրա բնակավայրի շրջանում պաղեստինցի նշանառուն գնդակահարեց 10 մարդու: Երկու ահաբեկչությունների պատասխանատվությունն էլ ստանձնեց պաղեստինյան «Ֆաթահ» կազմակերպության ռազմականացված թեւը՝ «Ալ Աքսայի նահատակների բրիգադները»:

Իսրայելի ղեկավարության գիշերային նիստում ընդունվեց պաղեստինյան վարչակազմի եւ զինված խմբավորումների վրա «տեւական ռազմական ճնշում» գործադրելու ծրագիր: Պաշտոնական հայտարարության մեջ նշվում է, որ ճնշման նպատակն Իսրայելի տարածքում ահաբեկչական գործունեության կասեցումն է:

Վարչապետ Արիել Շարոնի խոսքերով, ծրագրով նախատեսվում է խստացնել ռազմական գործողությունները պաղեստինցիների դեմ: Շարոնը չի բացառում, որ Յասեր Արաֆաթի տեղաշարժման ազատությունը կարող է կտրուկ սահմանափակվել: «Եթե գրոհներ չձեռնարկենք եւ չուժեղացնենք ճնշումը Յասեր Արաֆաթի եւ պաղեստինյան վարչակազմի վրա, ապա հազիվ թե քիչ թե շատ հաջող բանակցությունների հույս ունենանք», ընդգծեց Շարոնը:

Հակամարտության ներկայիս սրման պայմաններում իսրայելա-պաղեստինյան հաշտության բանակցությունների հեռանկարը խիստ անորոշ է: Իսրայելի կառավարության նիստում ընդհանուր առմամբ մերժվեց Սաուդյան Արաբիայի թագաժառանգ Աբդալլայի առաջարկած խաղաղ կարգավորման ծրագիրը: Վարչապետ Շարոնը հասկացրեց, որ Իսրայելի համար անընդունելի է նախքան 1967 թ. պատերազմը եղած սահմաններին վերադառնալու պահանջը:

Պ. Ք.

Շվեյցարիան դարձավ ՄԱԿ-ի անդամ

ՄԱԿ-ի ստեղծումից ավելի քան կես դար անց աշխարհի ամենահարուստ պետություններից մեկը՝ Շվեյցարիան, երկրորդ հանրաքվեից հետո վերջապես անդամակցեց համաշխարհային այդ կազմակերպությանը: 1986 թ. անցկացված հանրաքվեն անպտուղ էր եղել: Բայց անցյալ կիրակի շվեյցարացիների 54,6 տոկոսն «այո» ասաց ՄԱԿ-ին: Երկրի արտգործնախարար Յոզեֆ Դայսի խոսքերով, դա «մեծ օր» էր Շվեյցարիայի համար:

Նույն օրն անցկացվեց նաեւ մեկ ուրիշ հանրաքվե, որը վերաբերում էր աշխատանքային շաբաթվա ժամերի կրճատմանը: Ներկայումս շաբաթվա միջին աշխատաժամանակը 42 ժամ է, եւ առաջարկված էր իջեցնել 36-ի: Սակայն շվեյցարացիների 74,6 տոկոսը մերժեց առաջարկը:

Պ. Ք.

Վրացական իշխանությունները չեն դադարեցնում Ջավախքի շուրջ իրենց իսկ բարձրացրած աղմուկը

Լրատվամիջոցները մեղավորներ են փնտրում Ռուսաստանում, Հայաստանում, Աջարիայում

Վրացական մամուլը Ջավախքի մասին կամ չի գրում, կամ գրում է հատուկ բացասական շեշտադրումներով՝ ջավախահայությանը ներկայացնելով որպես ապակայունություն եւ անջատողականություն սերմանող տարր: Իր վերջին համարում Թբիլիսիում լույս տեսնող «Ջորջիան թայմս» անգլիատառ շաբաթաթերթը, որը գլխավորապես պաշտոնական տեսակետներ է ներկայացնում, ընդարձակ հոդվածով անդրադարձել է Ջավախքին:

«Սամցխե-Ջավախեթի տարածքում գործող հայկական կուսակցություններից եւ ոչ մեկը գրանցված չէ Վրաստանի արդարադատության նախարարությունում: Այդ կուսակցությունների ստեղծումը հայկական ազգայնական շահերի ծնունդ է, ուստի նրանց գործունեությունը անօրինական է»: «Վիրք» եւ «Ջավախք» կուսակցությունների առաջին պահանջը Սամցխե-Ջավախեթիին ինքնավարություն տալն է: Այս կուսակցությունները ձգտում են համակիրներ ձեռք բերել տեղի բնակչության շրջանում: Մեր տեղեկություններով՝ «Վիրքը» եւ «Ջավախքը» ֆինանսական օժանդակություն են ստանում Հայաստանի կառավարությանը կից գործող վարչություններից, որոնք կապված են ռուսական հատուկ ծառայությունների հետ: Մի քանի օր առաջ «Վիրք» կուսակցության երեք-չորս քաղաքական առաջնորդներ առանձնացան եւ ստեղծեցին նոր կուսակցություն «Զանգ» անունով: Այս կուսակցությունն ունի յոթ անդամ, եւ նրանց նպատակը Կարս-Ախալքալաք երկաթուղու շինարարությանը խոչընդոտելն է», իր անունը չհրապարակելու պայմանով թերթին ասել է Վրաստանի հատուկ ծառայությունների ոմն պաշտոնյա, հավելելով, թե Հայաստանի նախագահի կամ խորհրդարանի նախագահի Թբիլիսի այցելությունից հետո «Զանգը» ավելի կատեգորիկ պահանջներ կներկայացնի: «Ջորջիան թայմսի» հարցին՝ «Ի՞նչ դիրքորոշում ունի պաշտոնական Երեւանն այս հարցում», Վրաստանի հատուկ ծառայությունների պաշտոնյան ասել է. «Երեւանը երբեք չի փոխել իր դիրքորոշումը: Վրաստան այցելության ընթացքում Հայաստանի կառավարության անդամները սովորաբար մեկնում են Սամցխե-Ջավախեթի, տեղի հայ բնակչությանը բաժանում ալյուր, շաքար, այլ սննդամթերք, քաջալերում նրանց եւ խոստանում, որ Հայաստանն իրենց կողքին է: Նրանց հեռանալուց հետո Սամցխե-Ջավախեթի անօրինական կուսակցություններն ավելի են ակտիվանում եւ նոր պահանջներ առաջադրում»:

Վրաստանի խորհրդարանի անվտանգության եւ պաշտպանության հարցերով հանձնաժողովի նախագահ Գեորգի Բարամիձեն «Ջորջիան թայմսին» ասել է, որ Կարս-Ախալքալաք երկաթգծի կառուցումը տնտեսապես օգտակար է լինելու տարածաշրջանի համար, որեւէ վտանգ չի ներկայացնի հայկական մշակույթին եւ կրոնին: Բարամիձեն ասել է, որ հայկական ազգայնական շարժումը կապված է Ախալքալաքից ռուսական 62-րդ ռազմակայանի դուրսբերման հետ: «Կարելի՞ է ենթադրել, որ Սամցխե-Ջավախեթի ազգայնական կուսակցություններին ղեկավարում են Ռուսաստանից» հարցին Բարամիձեն պատասխանել է. «Նրանք վերահսկվում են ինչպես Ռուսաստանի, այնպես էլ մի քանի օտար պետությունների կողմից, բայց իմ պաշտոնական պատասխանատվությունը թույլ չի տալիս առավել մանրամասնություններ ներկայացնել»:

«Ջորջիան թայմսը» իր կողմից հիշեցնում է, թե Ջավախքի քաղաքական կուսակցությունները հարաբերություններ են ունեցել Ասլան Աբաշիձեի հետ: Երկու տարի առաջ «Վիրքի» եւ «Ջավախքի» առաջնորդները Սամցխե-Ջավախեթին Աջարիային ինտեգրելու հարցով բանակցություններ են վարել Աբաշիձեի հետ: Նույնիսկ այսօր Աջարիայի առաջնորդը չի հրաժարվել իր նպատակներից, չնայած ակնհայտ է, որ Ջավախքի հարցում նա ունի դրական կարծիք:

Աջարիայի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Վալերի Գելբախիանին «Ջորջիան թայմսին» ասել է. «Ջավախքի հարցում Վրաստանի կառավարությունը որդեգրել է ոչ պետական մոտեցում, ինչի պատճառով կարող է կորցնել շրջանը: Վրացի քաղաքագետները Ջավախքի մասին հիշում են միայն նախընտրական շրջանում»:

Թերթը կապվել է նաեւ «Վիրք» կուսակցության առաջնորդ Դավիթ Մամիկոնյանի հետ: «Մեր կուսակցությանը Վրաստանի արդարադատության նախարարությունում չեն գրանցել, ինչը մեզ թույլ է տալիս ասելու, որ Վրաստանի կառավարությունը վախենում է սեփական պետության բնակչությունից: Մեր պահանջները վերաբերում են լոկ կենսապայմաններին եւ ոչ ազգային խնդիրներին կամ ինքնավարության կոչերին: Վրացական կառավարությունը մեզ արգելում է ընտրել խորհրդարանի մե՛ր պատգամավորներին: Ինչո՞ւ չեն անցկացվում արդար ընտրություններ: Նրանք կարծում են, թե մենք այնքան խելացի չենք, որ կարողանանք ընտրել մեր կառավարությունը: Ինչ վերաբերում է Վրաստանի նախագահի լիազոր ներկայացուցչին, ապա նա գյուղերում երեւում է տոների ժամանակ: Ահա թե ինչու տպավորություն է ստեղծվում, որ մեր երկրի կառավարությունը չի հոգում մեր խնդիրները», ասում է Մամիկոնյանը:

«Ջորջիան թայմսը» հոդվածի վերջում կրկին անդրադառնում է նորաստեղծ «Զանգ» կուսակցությանը. «Թվում է, ոչ ոք, բացի հիմնադիրներից, տեղյակ չէ «Զանգ» կուսակցության գոյության մասին, չնայած ապագայում նա կարող է ակտիվանալ եւ տեղի հայ բնակչության շրջանում ազգայնական պահանջներ բարձրացնել»:

Ռ. Հ.

Մանկական ստեղծագործության թանգարան. աշխարհում առաջինը եւ առայժմ լավագույնը: Ժամանակակից արվեստի թանգարան. նախկին ԽՍՀՄ-ում եւ սոցիալիստական լագերի երկրներում առաջինը եւ առայժմ միակը: Գեղագիտական դաստիարակության կենտրոն իր բազմաթիվ մասնաճյուղերով. աշխարհում առաջինը: Մանկական ֆիլհարմոնիա՝ բազմաթիվ

Անվերջ առաջին գծում

Հենրիկ Իգիթյանը, զարմանալի է, 70 տարեկան է

կոլեկցիաներով: Մանկական թատրոն: Արվեստով զբաղվող 5 հազարից ավելի երեխաներ Հայաստանում: Հազարի հասնող ցուցահանդեսներ Հայաստանում եւ աշխարհի տասնյակ երկրներում: Արվեստի վերաբերյալ տասնյակ ալբոմներ եւ գրքեր, որոնց թվում նաեւ՝ միջազգային մրցանակների արժանացած...

Հենրիկ Իգիթյանի արածն է:

Այս մարդը հայ իրականության մեջ արեց այն, ինչ քչերին է հաջողվում: Ավելորդ ածականներից, չափազանցություններից զերծ մնալու համար մեջբերենք Հենրիկ Իգիթյանի մասին արձակագիր, նկարիչ, կինոռեժիսոր Աղասի Այվազյանի փոքրիկ մի խոսքը սոսկ. «Դա ավանտյուրիզմ է. մի համակարգի շրջագծում անհնար է ստեղծել մի ուրիշ համակարգ»: Ապա փաստում է, որ Հենրիկ Իգիթյանը դա արեց:

Դժվար, անչափ դժվար ճանապարհ է անցել արվեստագետ Հենրիկ Իգիթյանը: Չհամակերպվելով «սոցիալիստական ռեալիզմ» կոչված կեղծ գաղափարախոսությանը՝ միայն չհնազանդվեց: Ստեղծեց իրենը՝ իգիթյանականը, ստեղծեց այն ժամանակ, երբ շատերը միայն գաղտնի երազել գիտեին, ստեղծեց այն, ինչը քարուքանդ արեց տասնամյակներ շարունակ որպես պարտադրանք թելադրված գաղափարախոսություն ու մտածողություն: Այսօր էլ ստեղծում է, շարունակում ստեղծագործել, թեեւ մարտի 5-ին լրացրեց իր կյանքի 70 տարին (պարզապես չես ասի): Շարունակում է մշակույթի, արվեստի ավերումների մեր ժամանակներում պաշտպան ու տեր կանգնել միայն մնայուն արժեքներին: Ու դրա ապացույցն իր առայժմ վերջին 44-րդ գիրքը՝ «Հովնաթանյանից մինչեւ Մինաս»: Դժվար է պատկերացնել, թե ինչպիսի ծանր պայքար պետք է մղես այսօր ամեն տեսակ ամերիկյան քառասուներորդական ֆիլմերի, «խուժան ալիքների» ամենաանճաշակ գովազդների, ամենանտաղանդ «Փակ տեսախցիկների» եւ այս կարգի հազար ու մի խոտանների դեմ, որպեսզի համաշխարհային դասական մշակույթի արժեքներին համահավասար հայեցի արժեքները պահպանվեն:

Բնավ էլ միանշանակ չի ընդունվել ու չի ընդունվում Հենրիկ Իգիթյանի արածը, նրա գործը, ասած ու գրած խոսքը: Դեռեւս շատերը կան, որոնց գծած «շրջանում» Հենրիկ Իգիթյանը ոչ մի կերպ չի տեղավորվում: Բայց դա իրենց խնդիրն է, իրենց դժբախտությունը: Հենրիկ Իգիթյանը շարունակում է աշխատել:

Նայում ես արածին, տվածին ու, եթե փոքր-ինչ ծանոթ ես իրեն եւ իր ստեղծագործությանը, զարմանում ես, թե որքան քիչ բան է տվել, որքան քիչ բան ենք առել իրենից: Բանավոր խոսքի վարպետ այս մարդուն կարող ես ժամերով, օրերով լսել ու չհոգնել, լսել, թե նա ինչպես է պատմում հայ նկարիչների մասին, ամեն մեկի մասին: Էքերմանի ջանասիրություն ու համբերություն է պետք Հենրիկ Իգիթյանին լսելու, նրա ասածները գրի առնելու եւ մեր արվեստի պատմությանը թողնելու համար: Ասված տա, որ լինի այս էքերմանը եւ անդադրում Հենրիկ Իգիթյանին նստեցնի տեղում, ստիպի պատմել:

Բնավ ուշ չէ: Չէ՞ որ Հենրիկ Իգիթյանն ընդամենը 70 տարեկան է: Իր անձնագիրն է այդպես ասում:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Ի գնահատումն արվեստագետի վաստակի

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում նշվեց մեզանում ճանաչված դիրիժոր, խմբավար Գեւորգ Սուրադյանի ծննդյան 55 եւ ստեղծագործական գործունեության 30-ամյակը:

Գեւորգ Սուրադյանն իր շնորհալի սերնդի շնորհալի այն ներկայացուցիչն է, ով ողջ գիտակից կյանքն ծառայեցրել է հայրենիքի մշակույթին: Նրանցից, ում համար գերագույն նպատակն արվեստն է, այլ ոչ դրանում ստացած սեփական գնահատականը, ստեղծագործության, այլ ոչ անձնական նպատակների իրագործումը, հանդիսականի ջերմագորով ծափողջույնները, այլ ոչ կոչումները:

Չնայած վերջինս, անշուշտ, կարող էր ու պետք է լիներ: Մեր երաժշտական մշակույթի անդաստանում տասնյակ տարիներ ակներեւ արդյունավետությամբ, օրինակելի ջանադրությամբ եւ պատվարժան համեստությամբ անխոնջ արվեստագետի ճշմարիտ նկարագիրը փոքրիշատե գնահատելու համար: Արվեստում վաստակ ունեցող գործունեությունն աչքաթող չանելու համար:

Գեւորգ Սուրադյանը երաժշտական ասպարեզ ոտք դրեց բավականին փոքր՝ 17 տարեկանում. սերն ու համառությունը դարձան ապագա դիրիժորի ու խմբավարի նեցուկ-ուղեկիցները: Առաջին մանկավարժը հմուտ խմբավար, Ռոմանոս Մելիքյանի անվան երաժշտական ուսումնարանի դասախոս Լուիզա Չեյքաղյանն էր: Իսկ Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայում ուսանեց հայ դիրիժորական դպրոցի մեծանուն ներկայացուցիչ՝ Միխայել Մալունցյանի մոտ: Ապա՝ ասպիրանտուրա Վիեննայի երաժշտական ակադեմիայում՝ անվանի մասնագետներ Կարլ Օյստերրայխերի եւ Օտմար Սյուիտների դասարաններում:

Ուսանողական տարիների երիտասարդ դիրիժորի ստեղծագործական նվաճումների թվում էր նաեւ 1983-ին Մոսկվայում կայացած Համամիութենական մրցույթում դիպլոմի արժանանալու փաստը:

Աշխատանքային կենսագրությունը Գեւորգ Սուրադյանի համար սկիզբ առավ Հայաստանի ռադիոյի եւ հեռուստատեսության սիմֆոնիկ նվագախմբում: 1974-90-ական թթ. դիրիժորն անուրանալիորեն մեծ աշխատանք կատարեց այն տարիների մեր լավագույններից մեկի՝ սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ: Ոչ միայն համերգային բեմերում հնչեցին համաշխարհային սիմֆոնիկ երաժշտության նմուշների նրա նվագավարումները: Այսօր Հայաստանի ազգային ռադիոյի ոսկե ֆոնդում զետեղված սիմֆոնիկ երաժշտության ձայնագրությունների առյուծի բաժնի համար Գեւորգ Սուրադյանին ենք պարտական:

«Բախտս միշտ բերել է լավ մարդկանց, բարձր պրոֆեսիոնալ մասնագետների առումով, նրանք միշտ իմ կողքին են եղել, ոգեշնչել, հուսադրել, սովորեցրել. Միխայել Մալունցյանը՝ կոնսերվատորիայում, Ռաֆայել Մանգասարյանը՝ ռադիոյում, հետագայում Լորիս Ճգնավորյանը՝ ֆիլհարմոնիայում», ասում է Գեւորգը:

«Հետադարձ հայացքով չեմ կարող մեծապես չարժանավորել նաեւ ժամանակի մեր մեծ արվեստագետներին, որոնք կրթեցին մասնագիտորեն պիտանի քանի՜-քանի՜ սերունդ... Երախտապարտ ենք նրանց՝ Դավիթ Խանջյան, Գեւորգ Բուդաղյան, Ղազարոս Սարյան... Նրանց լույսից մի շող էլ ինձ բաժին հասավ...»:

1991-ին Լ. Ճգնավորյանի հրավերով Գեւորգ Սուրադյանը ստանձնեց Հայաստանի ֆիլհարմոնիայի սիմֆոնիկ եւ «Երեւան» նորաստեղծ սիմֆոնիկ նվագախմբերի դիրիժորի պաշտոնը:

Նշենք նաեւ նրա նվիրական աշխատանքը Սուրբ Գեւորգ եկեղեցու եւ Էջմիածնի եկեղեցական երգչախմբերի հետ:

...Տարիների ընթացքում Գեւորգ Սուրադյանի ղեկավարությամբ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ երգչախումբը պատրաստել եւ հնչեցրել է համաշխարհային երաժշտության այնպիսի երեւելի կոթողներ, ինչպիսիք են Մոցարտի, Վերդիի, Բեռլիոզի, Բրամսի, Ֆորեի Ռեքվիեմները, Հենդելի «Մեսիա» օրատորիան, Վիվալդիի «Գլորիան», Բեթհովենի թիվ 9 սիմֆոնիան, Կարլ Օրֆի «Կարմինա Բուրանա» կանտատը: Մեծ ծառայություն ունի Գեւորգ Սուրադյանը նաեւ հայ կոմպոզիտորների բազմաքանակ խմբերգային երկեր հնչեցնելու գործում: Իսկ նրա ղեկավարած ՀՖՆ-ի հոգեւոր երաժշտության համերգները վաղուց ի վեր Երեւանի հանդիսականի համար դարձել են հոգեհաճո վայր...

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում տեղի ունեցած համերգը բազմաբնույթ ծրագիր էր ընդգրկել (Բրամսից՝ Կոմիտաս, Հենդելից՝ Սվիրիդով...), որն առաջին հայացքից անսովոր կարող էր թվալ: Այդուհանդերձ, ստեղծվեց բարձրարվեստ տրամադրություն ու մթնոլորտ: Առինքնող, նուրբ երաժշտական մենակատարումներով համերգի հաջողությանը նպաստեցին երգիչներ Իրինա Զաքյանը եւ Արթուր Բրուտյանը: Առանձնակի դրվատանքի են արժանի Վեբերի «Օբերոն» օպերայի նախերգանքի փայլուն կատարումը եւ Անտոն Բրուքների «Te Deum» հիմներգի Գեւորգ Սուրադյանի մեկնաբանումը: Ռոմանտիկ շնչով համակված Գեւորգ Սուրադյանի նվագավարման ոճն այս անգամ էլ նպաստեց սիմֆոնիկ նվագախմբի եւ երգչախմբի բարձրամակարդակ կատարմանը:

Դիրիժորի՝ հայ երաժշտարվեստի անդաստանում անուրանալի վաստակի գրավականներն էին ոչ միայն հանդիսականի ջերմ ծափողջույնները, այլեւ ՀՀ մշակույթի նախարարի, Արարատյան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ Սրբազանի, Հովհաննես Չեքիջյանի, Դավիթ Ղազարյանի, Նիկա Բաբայանի բեմից հնչած գնահատանքի խոսքերը:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության թեկնածու

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Գրիգոր Զոհրապի գրականությունը՝ թուրք ընթերցողներին

«Արաս» հրատարակչատունը հայտնի է հայ գրականության ընտրված էջերը թուրք ընթերցողներին ծանոթացնելու շնորհակալ աշխատանքով: Վերջերս, ըստ «Մարմարա» թերթի տվյալների, Հերմոն Արաքսի թարգմանությամբ լույս է ընծայվել մեր դասականներից Գրիգոր Զոհրապի պատմվածքների հատորը, որտեղ մեծանուն գրողը ներկայացվել է որպես «պատգամավոր օսմանյան խորհրդարանում»: Գրքում տեղ են գտել «Կյանքն ինչպես որ է» եւ «Խղճմտանքի ձայներ» հատորներից ընտրված պատմվածքներ, որոնց հաջորդել են Արշակ Ալպոյաճյանի «Անհետացած դեմքեր» գրքից վերցված ծանոթությունները Գրիգոր Զոհրապի կյանքի մասին, խորհրդարանում արտասանած նրա ճառերից մեկը, թուրք մի քանի երեւելի անձնավորությունների կարծիքները նրա մասին որպես փաստաբանի եւ պատգամավորի ու լուսանկարներ: Վերջում տրվել է հետեւյալ տեղեկությունը. «Գրիգոր Զոհրապը իթթիհատ եւ թերաքքի կուսակցության կիրառած հայկական տեղահանությունների քաղաքականության հետեւանքով էրզրումի պատգամավոր Վարդգես Սերենգյուլյանի հետ ձերբակալվեց եւ ուղարկվեց Կոնիա, ապա Ադանա եւ Հալեպ: Նրանից ստացված վերջին՝ 1915 թ. հուլիսի 15-ի նամակն ուղղված էր կնոջը: Հալեպից Դիարբեքիրի պատերազմական ատյան փոխադրելու ճանապարհին նրան սպանել են հրոսակախմբի պետ Չերքեզ Ահմեդն ու Նազըմը»:

Տ. Օ.

ԿԱՆԱԴԱ

Վարպետ ակնագործի արժանի մեծարումը

Մարտի 9-ին Կանադայի Թեքեյան մշակութային միության եւ ՌԱԿ Օժեն Բաբազյան ակումբի կազմակերպությամբ Մոնրեալում տեղի է ունենալու ընդունելություն ի պատիվ Օննիկ Ալիխանյանի՝ նվիրված իր ազգային գործունեության 50-ամյակին եւ «Onnig of Cairo» գրքի հրատարակության առթիվ, հաղորդում է կանադահայ «Ապագայ» ազգային, մշակութային եւ հասարակական շաբաթաթերթը: Ո՞վ է Օննիկ Ալիխանյանը: Առանց բացառության ամբողջ աշխարհին եւ մանավանդ բարձրաստիճան խավին որպես «Կահիրեի Օննիկը» ծանոթ վարպետ ակնագործ գոհարավաճառը, դժբախտաբար, քիչ է հայտնի Հայաստանում: Ծնվել է Կահիրեում Կոստան եւ Իսկուհի Ալիխանյանների ընտանիքում, որոնք Զմյուռնիայից եւ Ստամբուլից Եգիպտոս են փոխադրվել անցյալ դարասկզբին: Շարունակել է մեծ հորից ժառանգաբար իրեն հասած գոհարավաճառության արհեստը, որն արդեն 28 տարեկանում դարձել է արվեստ: Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի օրերին, լավ ուսումնասիրած լինելով միջազգային շուկան, նա կարողանում է թանկարժեք քարերին նոր որակ եւ ձեւ հաղորդել ու դրանցով հմայել իր հաճախորդներին, որոնց թվում եղել են դեսպաններ, քաղաքագետներ, դիվանագետներ, կինոաստղեր եւ այլ անվանի անձինք:

Հաջողությունները շուտով թույլ են տալիս նրան դառնալու Եգիպտոսի «դեսպանն» արտերկրում: Նպատակ ունենալով ամերիկացի զբոսաշրջիկներին հրապուրել Եգիպտոսով, 50-ականների սկզբներին նա այցելում է Մ. Նահանգների մի շարք քաղաքներ՝ Դետրոյթ, Չիկագո, Լոս Անջելես, Վաշինգտոն, Մայամի, եւ կազմակերպում Ֆարուք թագավորի գոհարեղենների ցուցահանդեսը: Զանգվածային լրատվական միջոցների փայլուն արձագանքը ճանապարհ է բացում նրա առաջ ցուցահանդեսը տեղափոխելու ՄԱԿ-ի կենտրոնատեղին (Նյու Յորք) եւ բրիտանական թանգարան (Լոնդոն): 1953-ին եգիպտական կառավարությունը նրան նշանակում է Եգիպտոսի պատվիրակ Փարիզում տեղի ունեցող զբոսաշրջության ազգային տոնավաճառում: Ընդգծված քաղաքավարության եւ բնատուր տաղանդի, ինչպես նաեւ սլացիկ արտաքինով անձնավորություն լինելով, նա կարողանում է գոհացնել ամենադժվարահաճ հաճախորդին: Շուտով նրան է վստահվում նաեւ Եգիպտոսն այցելող պաշտոնական բարձրաստիճան անձանց կառավարության կողմից հանձնվող նվերների պատրաստման բարդ գործը, որը նա մեծագույն բծախնդրությամբ է կատարում: Նա գոհարեղեններ է պատրաստել եւ ձեւավորել այնպիսի հեղինակավոր մարդկանց համար, ինչպիսիք են Եգիպտոսի առաջին նախագահ Գամալ Աբդել Նասերը, Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը, Դանիայի Մարգարիտա թագուհին, դերասաններ Օմար Շարիֆը, Ջորջ Սանդերզը եւ այլք:

Նկարը Ալեքսանդր Սարուխանի

Գնահատանքի բազմաթիվ խոսքեր են գրվել նրա հասցեին: 1993-ին համայնքին մատուցած ծառայությունների 50-ամյակի առթիվ արժանացել է Սբ. Սահակ-Մեսրոպ շքանշանին:

Այս բոլորն իրենց արժանի արտահայտությունն են գտել վերջերս անգլերենով եւ արաբերենով լույս տեսած նկարազարդ գրքում, որի հեղինակն է եգիպտահայ համայնքի ՌԱԿ պաշտոնաթերթ «Արեւ» արաբերեն ամսական հավելվածների (որոնց մասին քանիցս անդրադարձել է «Ազգը») խմբագիր, դոկտ. Մոհամեդ Ռիֆաաթ էլ-Իմամը: Հիշեցնենք, որ սրանից առաջ նա հեղինակել էր նաեւ «Հայերը Եգիպտոսում 19-րդ դարում» (1993 թ.) եւ «Եգիպտոսի հայկական համայնքի պատմությունը» (1999 թ.) ուսումնասիրությունները:

Ավելացնենք նաեւ, որ պրն Օննիկ Ալիխանյանն 80-ականների վերջերից թոշակի անցնելով՝ տիկնոջ հետ հաստատվել է Կանադայում, որտեղ շարունակում է իր հասարակական ակտիվ կյանքը հայ համայնքում: Կահիրեում գտնվող գոհարեղենների իր խանութը դեռեւս համարվում է քաղաքի տեսարժան վայրերից մեկը:

ՀԱԿՈԲ ՕՍԻԼԻԿՅԱՆ

Մարզական

Մարդ, որ շրջել է աշխարհը ոտքով

Սերգեյ Մարտիրոսյանին ընթերցողներին ներկայացնելու առանձնակի հարկ չկա: Նրան շատերն են ճանաչում թե Հայաստանում, թե նրա սահմաններից դուրս: Ծնունդով ղարաբաղցի 69-ամյա Սերգեյ Մարտիրոսյանը չնայած պատկառելի տարիքին, քայլելով կտրել-անցել է ողջ աշխարհը: Արդեն շուրջ 10 տարի նա ոտքով ճամփորդում է այդ ընթացքում հաղթահարելով 44 հազար կմ: Եղել է աշխարհի բազմաթիվ երկրներում, հանդիպել բազում մարդկանց, արժանացել ամենաբարձր մակարդակի պաշտոնյաների ընդունելությանը: Նրան ընդունել են ԱՄՆ-ում ու Պենտագոնում, գերմանական Բունդեսթագում, հանդիպել է մի շարք երկրների նախագահների, տարբեր քաղաքների քաղաքապետերի հետ: Սերգեյ Մարտիրոսյանն իրավամբ Հայաստանի եւ Արցախի ժողովրդական դիվանագետն է: Տարբեր հանդիպումներում, մամուլի ասուլիսներում նա միշտ ձգտել է լայնածավալ ինֆորմացիա հաղորդել Հայաստանի եւ Արցախի վերաբերյալ՝ կոչ անելով բոլորին ամեն գնով աշխարհում խաղաղություն պահպանել: Աշխարհի տարբեր երկրների լրագրողները հոդվածներ են տպագրել Սերգեյ Մարտիրոսյանի մասին: Խոսում են նաեւ վերնագրերը. «Ռոմանտիկ մարդը», «Խաղաղության դեսպանը», «Ամենաերիտասարդ ծերունին», «Մոլորակի ամենաառողջ մարդը» եւ այլն:

Շատերին է հետաքրքրում, թե ո՞րն է նման անսովոր ճամփորդության նպատակը: Սերգեյ Մարտիրոսյանի համար դա հաճելին օգտակարի հետ համատեղելն է, նաեւ մարզական հետաքրքրությունը, առողջ ապրելակերպի պրոպագանդումը: Իհարկե, հեշտ չէ այս տարիքում օրական 30-35 կմ ոտքով քայլելը: Դրանում նա պարտական է սպորտին: Երիտասարդ տարիներին Սերգեյ Մարտիրոսյանը զբաղվել է թեթեւ ատլետիկայով: Նա 3000, 5000 մ մրցավազքերի բազմակի հաղթող ու մրցանակակիր է, սպորտի վարպետ: Բացի սպորտից, առույգությունն ու կենսախնդությունը պահպանել հաջողվել է առողջ ապրելակերպի շնորհիվ. չի ծխում, խմիչքներից չափավոր օգտագործում է հայկական գարեջուր եւ գինի, սուրճի փոխարեն վաղուց ի վեր նախընտրում է թեյը:

Սերգեյ Մարտիրոսյանը (կենտրոնում) Գերմանիայում ասորիների ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ:

Այս անսովոր ճամփորդությունների սկիզբը դրվեց 1992 թ.: Որոշեց Երեւանից ոտքով հասնել Բարսելոն եւ ներկա գտնվել ամառային օլիմպիական խաղերին: Առաջին այդ փորձը, որի առաջին պրոպագանդողը «Ազգ»-ը եղավ, հաջողությամբ պսակվեց: Հաջորդ տարի նա եղավ Լեհաստանում, Գերմանիայում, Ֆրանսիայում: Այս 10 տարվա ընթացքում Սերգեյ Մարտիրոսյանը շրջել է գրեթե ողջ աշխարհը: Առայժմ նա չի եղել Շվեյցարիայում եւ Պորտուգալիայում, սակայն այդ բացը որոշել է լրացնել այս տարի: Եղանակների տաքանալուն պես կսկսվի Սերգեյ Մարտիրոսյանի նոր ճամփորդությունը Սկանդինավյան երկրներ: Նրա հաշվարկով, հարկ կլինի 850-900 կմ ճանապարհ անցնել: Նա ծրագրել է լինել Հելսինկիում, Ստոկհոլմում, Գյոթեբորգում, Օսլոյում, հետո ուղեւորվել Անգլիա, Շվեյցարիա եւ Պորտուգալիա: Իսկ հաջորդ տարի Սերգեյ Մարտիրոսյանը ծրագրել է ուղեւորվել Հնդկաստան եւ Պակիստան: Մեզ մնում է հաջողություն ցանկանալ Սերգեյ Մարտիրոսյանին, մի մարդու, որն անընդհատ շարժման մեջ է ու նորանոր ճամփորդություններ է ծրագրում: Իր հոգում նա մի նվիրական երազանք ունի՝ որոշել է ավարտել ճամփորդությունն այն ժամանակ, երբ որեւէ երկիր «դե յուրե» կճանաչի հարազատ Արցախը:

Դրամատիկ ավտոմրցավազքում հաղթեց Շումախերը

«Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի աշխարհի 52-րդ առաջնության առաջին մրցաշարը՝ Ավստրալիայի «Մեծ մրցանակի» խաղարկությունն, աչքի ընկավ դրամատիկ պայքարով եւ վթարներով: Դրա հետեւանքով մեքենաներից 9-ն այդպես էլ չհասան վերջնագծին:

Նախորդ օրը կայացած որակավորման մրցումներում հաջողությունն ուղեկցեց «Ֆերարիի» երկյակին: Լավագույն արդյունքը ցույց տվեց Ռուբենս Բարիկելոն, իսկ նրա թիմակից Միխայիլ Շումախերը երկրորդն էր: Նրանց հետադրում էին Ռալֆ Շումախերը, Դեւիդ Կուլթհարդը, Կիմի Ռայկոնենն եւ Խուան Պաբլո Մոնտոյան: Ամեն ինչ սկսվեց նրանից, որ առաջին շրջանում Ռալֆ Շումախերը փորձեց շրջանցել Ռուբենս Բարիկելոյին, սակայն վերջինս փակեց նրա վազանցի ճանապարհը եւ գերմանացու մեքենան բախվեց բրազիլացու մեքենային: Քիչ անց եւս 7 մեքենաներ բախվեցին միմյանց, որի հետեւանքով Ֆիզիկելին, Մասան, Խայդֆելդը, Բատոնը, Պանիսն ու Մակնիշան չկարողացան շարունակել ավտոմրցավազքը:

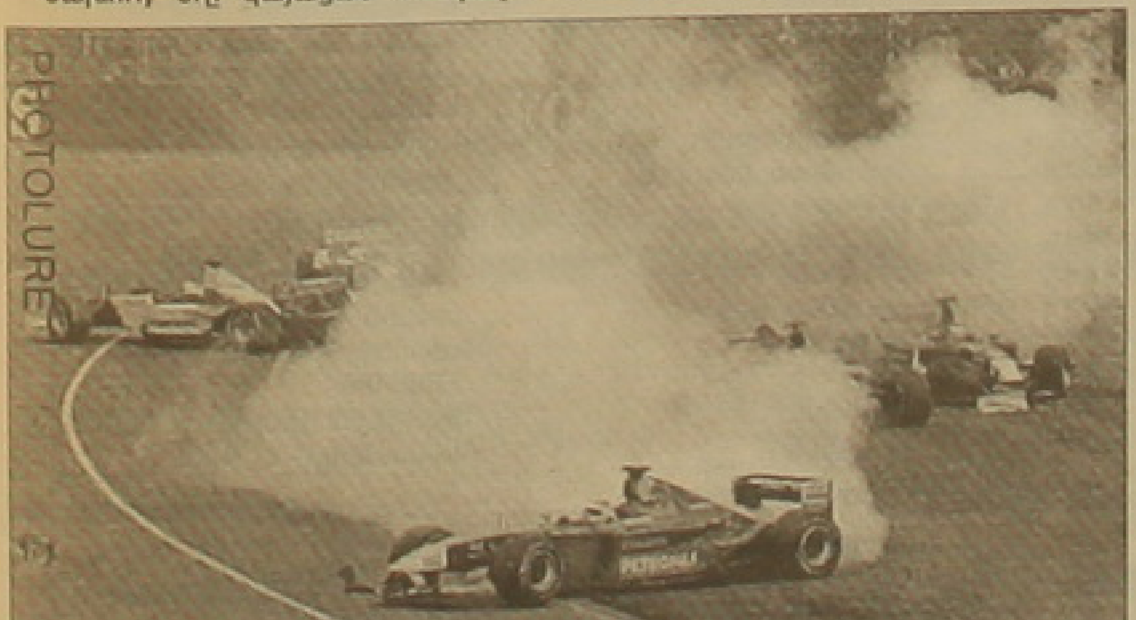

Նման պայմաններում բոլորից լավ կողմնորոշվեց աշխարհի բազմակի չեմպիոն Միխայիլ Շումախերը, որն առաջինը հատեց վերջնագիծը: 2-րդ տեղը գրավեց կոլումբիացի Խուան Պաբլո Մոնտոյան: 3-րդ արդյունքը պատկանում է «Մակլարենի» թիմի անդամ ֆինն Կիմի Ռայկոնենին:

Ստոյչկովը վճռել է ավարտել ելույթները

1994 թ. Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ Խրիստո Ստոյչկովը հայտարարել է, որ կավարտի իր ելույթները, երբ հարազատ թիմը՝ «Չիկագո Ֆայրը» դառնա ԱՄՆ-ի առաջնության հաղթող: 35-ամյա ֆուտբոլիստը 2000 թ. է տեղափոխվել «Չիկագո Ֆայր»: Մինչ այդ նա հանդես է եկել Սոֆիայի ԲԿՄԱ-ում, «Բարսելոնում», «Պարմայում», Սաուդյան Արաբիայի «Ալ Նասեր» եւ ճապոնական «Կաշիվա Ռեյսոլ» թիմերում:

Բուլղարական ֆուտբոլի պատմության մեջ Ստոյչկովն ամենահանրահայտ ֆուտբոլիստն է: 2 անգամ նա արժանացել է «Ոսկե խաղակոշիկ» մրցանակին. 1990 թ.՝ որպես Եվրոպայի լավագույն ռմբարկու, իսկ 1994 թ.՝ որպես աշխարհի առաջնության ամենաարդյունավետ ֆուտբոլիստ: Բուլղարիայի հավաքականում նա անցկացրել է 84 խաղ, խփել 34 գնդակ: Չնայած Ստոյչկովը Բարսելոնում ֆուտբոլի դպրոց ունի, սակայն բացառում է, որ մեծ ֆուտբոլում ելույթներն ավարտելուց հետո կզբաղվի մարզչական գործունեությամբ:

ՇԱԽՄԱՏ

Հաղթողները երկուսն են

Կաննում ավարտվեց շախմատի մրցաշարը 10 ուժեղագույն գրոսմայստերների մասնակցությամբ: Վերջին տուրից առաջ գլխավոր մրցանակին հավակնում էին բուլղարացի Վեսելին Թոփալովն ու Իսրայելը ներկայացնող Բորիս Գելֆանդը: Թոփալովը շատ արագ ոչ-ոքի խաղաց Լեկոյի հետ՝ հնարավորություն ընձեռելով Գելֆանդին հասնել իրեն: Իսրայելցի գրոսմայստերը հիանալի օգտագործեց ընձեռված հնարավորությունը: Սեւ խաղաքարերով նա հաղթեց Ֆրեսինեին եւ 6 միավորով Թոփալովի հետ բաժանեց 1-2-րդ տեղերը: Մինչ այդ առաջատարի դերը ստանձնած Անատոլի Կարպովն անհաջող անցկացրեց վերջնագիծը: Ավարտական 3 տուրերում աշխարհի նախկին չեմպիոնը վաստակեց ընդամենը կես միավոր (ոչ-ոքի Մորոզեւիչի հետ, պարտություններ Թոփալովից եւ Բաքրոյից): Կարպովը վաստակեց 4,5 միավոր եւ Բարեեւի, Բաքրոյի, Ֆրեսինեի եւ Լեկոյի հետ բաժանեց 3-7-րդ տեղերը:

Լոթյեն եւ Նասաֆը 4-ական միավորով բաժանեցին 8-9-րդ տեղերը, իսկ աղյուսակը 2,5 միավորով եզրափակեց Մորոզեւիչը: Նշենք, որ հաղթողները՝ Գելֆանդն ու Թոփալովը մրցաշարում պարտություն չկրեցին: Միակ մասնակիցը, որն այդպես էլ չհաղթեց, Լոթյեն էր (8 ոչ-ոքի, 1 պարտություն):

Կասպարովն առաջ է անցնում

Լինարեսի շախմատի գերմրցաշարում սկսվել է երկրորդ շրջանը: Վերջին տուրերի հաջող ելույթների շնորհիվ առաջատարի դերը ստանձնել է Գարրի Կասպարովը: 6-րդ տուրում նա ոչ-ոքի խաղաց աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Ռուսլան Պոնոմարյովի հետ: Նույնպիսի ելք ունեցավ Կասպարով-Շիրով պարտիան, իսկ 8-րդում աշխարհի նախկին չեմպիոնը հաղթեց Վալեխոյին: 7 հնարավորից Կասպարովը վաստակել է 4,5 միավոր: 2-4-րդ տեղերը բաժանում են Պոնոմարյովը, Անանդն ու Իվանչուկը (3,5 միավոր): Անանդը հաղթեց Շիրովին, Իվանչուկն ու Պոնոմարյովը մրցախաղն ավարտեցին ոչ-ոքի: 3 միավոր են վաստակել Ադամսը, Շիրովը եւ Վալեխոն:

Գլադիլինը կգլխավորի երիտասարդական հավաքականը

Ֆուտբոլի ՀՀ ազգային հավաքականի գլխավոր մարզչի հարցը լուծելուց հետո հայտնի դարձավ նաեւ երիտասարդականի մարզիչը: Այն կգլխավորի «Միկայի» գլխավոր մարզիչ Վալերի Գլադիլինը: Ամենայն հավանականությամբ նրան կօգնի «Միկայի» մարզիչ Աբրահամ Խաչմանյանը:

«Հայքը» միանձնյա առաջատար

Ֆուտզալի ՀՀ առաջնության 4-րդ տուրն այնքան էլ հաջող չէր առաջատարների համար: Միայն «Հայքը» շարունակեց հաղթարշավը՝ 17-4 հաշվով պարտության մատնելով «Գավառին»: Այդ հաջողությունից հետո «Հայքը» 12 միավորով դարձավ միանձնյա առաջատար: Իսկ ահա մյուս երկու առաջատարները միավորների կորուստ ունեցան: Եթե «Գուգարքը» ոչ-ոքի (5-5) խաղաց «Աջափնյակի» հետ (վերջինս առաջին միավորը վաստակեց), ապա «Պոլիտեխնիկը» առաջին պարտությունը կրեց՝ 4-5 հաշվով զիջելով «Յունիխին»:

Վերջապես հաջողության հասան «Արաքսի» ֆուտբոլիստները՝ հյուրընկալվելիս հաղթելով «Քոլեջին» (10-4): «Գյումրի»-«Դավրաշեն» խաղում դաշտի տերերը հաղթեցին 14-6 հաշվով:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

Հարություն Վարդանյանի երկու գոլերը

Ֆուտբոլի Շվեյցարիայի առաջնությունում մեկնարկել է մրցաշրջանի 2-րդ փուլը: Հաջող մեկնարկեց «Յանգ Բոյզը», որտեղ խաղում են նախկին շիրակցիներ, ՀՀ հավաքականի ֆուտբոլիստներ Հարություն Վարդանյանն ու Արթուր Պետրոսյանը: «Յանգ Բոյզը» նախ 4-0 հաշվով հաղթեց «Սյոնին»: Այդ խաղում թիմի 2-րդ գոլը խփեց Հարություն Վարդանյանը: Հաջորդ խաղում հայ ֆուտբոլիստը կրկին աչքի ընկավ դիպուկ հարվածով՝ թիմին փրկելով «Գրասհոպերսի» հետ հանդիպումում պարտությունից (1-1):

Միեւնույն հաշվով

Իսպանիայի առաջնության 28-րդ տուրում բոլոր 3 առաջատարներն էլ հյուրընկալվելիս հաղթեցին միեւնույն 1-0 հաշվով: Առաջատարի դիրքը պահպանում է «Վալենսիան» (50 միավոր), որը հաղթեց «Սարագոսային»: Նրանից մեկ միավորով հետ է մնում Մադրիդի «Ռեալը», որը պարտության մատնեց «Սելթային»: 47 միավորով 3-րդ հորիզոնականում ընթացող «Դեպորտիվոն» հաջողության հասավ Սեւիլյայում: Մյուս խաղերում գրանցվեցին հետեւյալ արդյունքները. «Ատլետիկ»-«Լաս Պալմաս» 3-1, «Տեներիֆե»-«Էսպանյոլ» 1-1, «Ռայո Վալյեկանո»-«Մալյորկա» 0-2, «Օսասունա»-«Ռեալ Սոսյեդադ» 1-1, «Ալավես»-«Վալյադոլիդ» 3-1, «Բարսելոն»-«Մալագա» 5-1, «Վիլյարռեալ»-«Բետիս» 1-1:

«Ինտերն» ամրապնդում է դիրքերը

Ֆուտբոլի Իտալիայի առաջնության 25-րդ տուրում ուշադրության կենտրոնում «Միլան»-«Ինտեր» հանդիպումն էր: Համառ մրցապայքարում ընթացած խաղն ավարտվեց հյուրերի հաղթանակով (1-0), որի շնորհիվ «Ինտերը» 52 միավորով միանձնյա գլխավորեց մրցաշարային աղյուսակը: Իսկ ահա «Ռոման» մրցակցի դաշտում ոչ-ոքի (1-1) խաղալով «Լեչեի» հետ, 50 միավորով տեղափոխվեց 3-րդ հորիզոնականը: «Ռոմային» շրջանցեց «Յուվենտուսը», որը սեփական հարկի տակ 2-1 հաշվով պարտության մատնեց «Բոլոնիային»: Մյուս հանդիպումների արդյունքներն այսպիսին են. «Բրեշիա»-«Պյաչենցա» 2-2, «Լացիո»-«Վենեցիա» 4-2, «Պերուջա»-«Թորինո» 2-0, «Ուդինեզե»-«Ատալանտա» 1-2, «Վերոնա»-«Ֆիորենտինա» 1-2:

Եզրափակիչում «Լորյանն» ու «Բորդոն»

Հայտնի դարձան ֆուտբոլի Ֆրանսիայի գավաթի եզրափակչի մասնակիցները: Ապրիլի 20-ին «Ստադ դը Ֆրանս» մարզադաշտում պատվավոր մրցանակը կվիճարկեն «Լորյանն» ու «Բորդոն»: «Լորյանը» կիսաեզրափակչում 1-0 հաշվով պարտության մատնեց «Ռեննին»: Եզրափակչի մյուս մասնակիցը հայտնի դարձավ «Պարի Սեն Ժերմենի» եւ «Բորդոյի» մրցախաղում: Խաղի ելքը վճռեց 82-րդ րոպեին «Բորդոյի» խաղացող Պաուլետայի 11 մ հարվածով խփած միակ գնդակը:

ԹՈՂԱՑԱՏԿ

Ֆեոֆանովայի հերթական ռեկորդը

Վիեննայում անցկացված թեթեւ ատլետիկայի Եվրոպայի առաջնությունում Սվետլանա Ֆեոֆանովան ձողացատկի մրցումներում աշխարհի նոր ռեկորդ սահմանեց՝ հաղթահարելով 4 մ 75 սմ բարձրությունը: Վերջին 28 օրվա ընթացքում դա Ֆեոֆանովայի սահմանած թվով 5-րդ աշխարհի ռեկորդն է: Ռեկորդների նման տարափով չեն կարող հպարտանալ նույնիսկ լեգենդար Սերգեյ Բուբկան կամ ամերիկուհի Ստեյսի Դրագիլան: Հիշեցնենք, որ 21-ամյա ռուսաստանցի մարզուհին վերջին ռեկորդը սահմանել է փետրվարի 24-ին ֆրանսիական Լյեւեն քաղաքում անցկացված միջազգային մրցումներում:

Վիեննայում 4 մ 75 սմ բարձրությունը փորձեց հաղթահարել նաեւ Իվոն Բուշբաումը, սակայն փորձն անհաջողությամբ ավարտվեց: Վերջինս գրավեց 2-րդ տեղը, իսկ մրցանակային եռյակը եզրափակեց լեհ Մոնիկա Պիրեկը:

Զույգերը հայտնի են

Հայտնի դարձան ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի քառորդ եզրափակչի զույգերը: Մարտի 14-ին եւ 21-ին կայանալիք հանդիպումներում կմրցեն հետեւյալ թիմերը.

«Հապոել» (Իսրայել)- «Միլան» (Իտալիա)

«Ինտեր» (Իտալիա)- «Վալենսիա» (Իսպանիա)

«Էյնդհովեն» (Հոլանդիա)-«Ֆեյենոորդ» (Հոլանդիա»)

«Սլովան» (Չեխիա)- «Բորուսիա» (Գերմանիա)

Էջը պատրաստեց
ԱՐՈՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Ի՞ՆՉ ԴԻՐՔՈՎ ԵՔ ՔՆՈՒՄ

Քնի առեղծվածը միշտ հետաքրքրել է գիտնականներին, և քնի ուսումնասիրությամբ շատերն են զբաղվել: Քնի պրոբլեմները հետազոտող ամերիկացի հոգեբույժ Սեմյուել Դենֆելը բացահայտել է քնած վիճակում մարմնի դիրքերի և բնավորության միջև եղած կապը:

Նրանք, ովքեր քնում են կողքի պառկած՝ թեքևակի ծալելով ծնկները, հավասարակշռված, համակերպվող մարդիկ են: Նրանք հազվադեպ են կոնֆլիկտի մեջ մտնում շրջապատողների հետ, հակված են խելամիտ փոխզիջումների և առանց դժվարության հարմարվում են կենցաղային տարբեր իրավիճակներին: Միաժամանակ նրանք բավականաչափ համարձակություն, եռանդ և հաստատակամություն են դրսևորում իրենց նպատակներին հասնելու համար: Չեն ձգտում աչքի ընկնել հասարակության մեջ և չեն սիրում լինել լիդերի դերում: Նախընտրում են մնալ ստվերում, հատկապես, եթե դա այն մարդու ստվերն է, որին նրանք սիրում և հարգում են:

Նրանք, ովքեր քնում են մեջքի վրա, ձեռքերը դնելով գլխի վերևում, սովորաբար մարդամոտ են, ուրախ և սիրալիր: Նրանք լուսավոր միտք ունեն և բարեկամաբար են տրամադրված շրջապատի նկատմամբ: Ընդունում են աշխարհն այնպիսին, ինչպիսին կա: Սա պայմանավորված է սեփական կյանքը չբարդացնելու ցանկությամբ նաև: Քնած ժամանակ այսպիսի դիրքը բնորոշ է նրանց, ովքեր մանուկ ժամանակ ծնողների սիրելին են եղել:

Նրանք, ովքեր քնում են գունդուկծիկ, կուչ եկած դիրքով (ըստ Դենֆելի՝ «կոկոն»), նրանք չեն ցանկանում բացվել: Այս մարդիկ ենթագիտակցորեն չեն ցանկանում հրաժեշտ տալ իրենց մանկությանը: Նրանք ուժեղ բնավորությամբ մարդու կողմից հովանավորվելու պահանջ են զգում, նրանց համար հաճելի է, երբ որևէ մեկը հոգ է տանում իրենց մասին: Լինելով անվճռական և ոչ ինքնավստահ, նրանք խուսափում են պատասխանատվությունից և հավասար չափով են ենթակա թե՛ դրական, թե՛ բացասական ազդեցության: Նրանք զգայուն և ինտուիտիվ խառնվածքի տեր մարդիկ են, որոնք իրենց արարքներում ավելի շատ ռոմանտիկ տրամադրությամբ են առաջնորդվում, քան ողջամտությամբ:

Նրանք, ովքեր քնում են փորի վրա, ձեռքերը տարածելով մահճակալի ողջ լայնքով և ծալելով մի ոտքը, սովորաբար ինքնավստահ են, ճշտապահ, հետևողական իրենց դատողություններում, սիրում են կարգ ու կանոն, չեն սիրում անակնկալներ, հաշվենկատ են, շրջահայաց և կանխատեսող: Սովորաբար նրանք երևակայությունից թույլ են և ավելի բծախնդիր: Սիրում են պարտադրել իրենց կարծիքը, հրամայել, ղեկավարել:

Բամբասելը... մարդկային հատկանիշ է

Հոգեբանները գտնում են, որ մարդն իր ժամանակի մեծ մասը կորցնում է դատարկ զրույցների վրա: Նույնիսկ վարկած կա, թե մեր հեռավոր նախնիները շփվելու, իրար հետ միավորվելու ցանկությունից դրդված են սովորել խոսել: Զրուցելու, սրտաբաց խոսակցությունների ժամանակ մարդկանց օրգանիզմում տեղի են ունենում կենսաքիմիական պրոցեսներ: Միավորման, իրար գլխի հավաքվելու ժամանակ առաջ է գալիս նոր զրուցակիցներ գտնելու, բամբասելու ցանկություն:

Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ կանայք նախընտրում են խոսել ուրիշների մասին, իսկ տղամարդիկ ինքնագովազդով են զբաղվում: Այդ դատարկ խոսակցությունների, զրույցների ընթացքում մարդիկ ձեռք են բերում նոր բարեկամներ: Ամենամեծ փոխըմբռնումն ու վստահությունն առաջանում է, երբ ձեռքը դնում են ընկերոջ ուսին:

Բամբասելու, սրտաբաց խոսակցություններից հետո մոռացվում են հոգսերն ու դառնությունները, բարձրանում է տրամադրությունը և բացվում ախորժակը:

«Բրիթնի Սփիրս» վիրուսը՝ ինտերնետում

Անցած շաբաթվա վերջից ինտերնետում սկսել է տարածվել նոր վիրուս, որը կրում է հանրահայտ երգչուհի Բրիթնի Սփիրսի անունը: Վիրուսը հայտնվում է «Britney Pics: RE» վերնագրով, որն իր մեջ կրում է «A.Britneypic.VBS» կամ «A.Britney/VBS» ֆայլերը «CHM» վերջավորությամբ: Ինտերնետից օգտվողներից պահանջվում է միանգամից տարբերել, որ այն ոչ թե նկարների հավաքածու է, այլ վտանգավոր վիրուս, որը գործում է նախորդների՝ Ջենիֆեր Լոպեզի և Աննա Կուռնիկովայի անուններով վիրուսների պես: Տարածվելով էլեկտրոնային փոստի միջոցով, այն ծանրաբեռնվածություն է առաջացնում համակարգչի մեջ և ընդունակ է ջնջելու վինչեստրի բոլոր ֆայլերը: Հակավիրուսային ընկերություններն արդեն ճշգրտել են իրենց կանխատեսումները, որոնց կարելի է ծանոթանալ նրանց սայթերից օգտվելիս: Նոր վիրուսն արդեն հասցրել է Եվրոպայում վնասել բազմաթիվ համակարգիչներ:

Մասնագետների կարծիքով, այն կարող է տարածվել միայն գրավիչ անվան պատճառով, այլապես տարածման հավանականությունը ցածր է:

Ռ. Պ.

ԱԼԵՐԳԻԱ

ՊՈԼԻՆՈԶ

Մեր ազգաբնակչության մոտ 20 տոկոսը տառապում է գարնանային ալերգիայով կամ պոլինոզով (լատիներեն պոլին բառից, որը նշանակում է ծաղկափոշի): Հիվանդությունը սկսվում է մարտի վերջին, ապրիլի սկզբին և շարունակվում բույսերի ծաղկման ողջ շրջանում:

Պոլինոզը մարդու օրգանիզմի գերզգայունությունն է արտաքին գործոնների, հիմնականում ծաղկափոշու հանդեպ, որն ուղեկցվում է աչքերի քորով, այրոցով, կարմրությամբ, արցունքահոսությամբ, հարբուխի նշաններով՝ փռշտոցով, քթից առատ արտադրությամբ, երբեմն՝ ընչահեղձության նոպաներով, մաշկի ցանով, այտուցով:

Հիվանդությունը կարող է նաև ժառանգական լինել (եթե ծնողներից թեկուզ մեկը տառապում է պոլինոզով, բարձր է հավանականությունը, որ նրանց երեխաներն էլ կհիվանդանան): Պոլինոզի ախտանշաններն ի հայտ են գալիս 7-8 տարեկանում և աստիճանաբար նվազում 60-65 տարեկանում: Պոլինոզի հիմնական պատճառներից է քիմիայի լայն ներխուժումը մեր կենցաղ, ինչպես նաև օդի աղտոտվածությունը, անորակ սննդամթերքի և բազմազան դեղորայքի անտեղի օգտագործումը:

Հիվանդության սխալ ախտորոշումից խուսափելու համար հարկավոր է ուշադրություն դարձնել հետևյալ առանձնահատկություններին.

- հիվանդությունը սեզոնային է՝ սրվում է վաղ գարնանը և դադարում աշնանն ու ձմռանը,
- հիվանդության նշանները սրվում են չոր, քամոտ եղանակին և նվազում անձրևի ժամանակ,
- առավոտյան արցունքահոսությունը, քորը, քթից արտադրությունն ավելի արտահայտված են, քան երեկոյան,
- տանը հիվանդն իրեն ավելի լավ է զգում, քան դրսում:

Ինչպե՞ս կարելի է բուժել պոլինոզը: Ցավոք, առ այսօր դեռ չկա այնպիսի մեթոդ, որով հնարավոր լինի լիովին բուժել պոլինոզը, բայց կան բազմաթիվ միջոցներ, որոնք կարող են զգալիորեն թեթևացնել հիվանդի վիճակը: Հեռուստատեսությամբ և լրատվամիջոցներով լայնորեն գովազդվում են զանազան հակաալերգիկ դեղամիջոցներ: Սակայն խորհուրդ չի տրվում առանց բժշկի նշանակման օգտագործել այս կամ այն դեղամիջոցը, քանի որ դրանք կարող են ունենալ հակառակ ազդեցություններ: Իսկ ընդհանրապես, եթե տառապում եք պոլինոզով, ապա խուսափեք արևի ճառագայթներից, կրեք արևային ակնոց, տուն վերադառնալուց հետո լվացեք աչքերը հոսող սառը ջրով, հիվանդության սրվելու շրջանում մի օգտագործեք դիմահարդարման միջոցներ:

Բժ. ՆԱՐԻՆԵ ՎԱՐԴԱՊԵՏՅԱՆ
թերապևտ
Սբ. Մարիամի կլինիկա

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹՅԱՆ ՈՐ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԻՆՉ ՆՎԻՐԵԼ

Տարբեր ժողովուրդների մեջ տարբեր անվանում ունեն ամուսնության տարեդարձները թղթից մինչև ադամանդ: Տարբեր են լինում նաև այդ տարեդարձների առթիվ ընդունված նվերները՝ ժամացույցից մինչև ադամանդյա զարդերը: Ստորև ամուսնության 1-ին տարեդարձից մինչև 60-րդը եվրոպական ժողովուրդների մեջ ընդունված անվանումները՝ իրենց համապատասխան նվերներով: Պետք է նկատել, որ այս ցուցակում 15-րդից հետո միայն կլոր տարեդարձներն են նշվում:

Տարեդարձ	Տարեդարձի անվանումը	Նվերը
1-ին	Թուղթ	ժամացույց
2-րդ	Բամբակ	չինական խեցեղեն
3-րդ	Կաշի	բյուրեղապակի, ապակեղեն
4-րդ	Կտավ (մետաքս)	տնային սարքեր
5-րդ	Փայտ	արծաթեղեն
6-րդ	Երկաթ	փայտե առարկաներ
7-րդ	Բուրդ (պղինձ)	գրասեղանի իրեր
8-րդ	Բրոնզ	կտավեղեն, ժանյակ
9-րդ	Խեցեղեն (չինական խեցեղեն)	կաշվե իրեր
10-րդ	Թիթեղ (ալյումին)	ադամանդ
11-րդ	Պողպատ	նորաձևության զարդեր
12-րդ	Մետաքս	մարգարիտ, գունավոր քարեր
13-րդ	Ժանյակ	հյուսվածքեղեն, մուշտակ
14-րդ	Փղոսկր	ոսկյա զարդեր
15-րդ	Բյուրեղապակի	ժամացույց
20-րդ	Չինական խեցեղեն	պլատինե զարդեր
25-րդ	Արծաթ	արծաթյա զարդեր, մեդալիոն
30-րդ	Մարգարիտ	ադամանդյա զարդեր
35-րդ	Մարջան	ծովաքար
40-րդ	Ռուբին	ռուբին քարով զարդեր
45-րդ	Սապֆիր	սապֆիրի քարով զարդեր
50-րդ	Ոսկի	ոսկեղեն
55-րդ	Զմրուխտ	զմրուխտե զարդեր
60-րդ	Ադամանդ	ադամանդե զարդեր

ՓՉՈՎԻ ՏԻԿՆԻԿ ԿՈԼՈՒՄԲԻԱՅԻ ԲԱՆԱԿՈՒՄ

Պետության դեմ ապստամբողներին գտնելու և ձերբակալելու համար Կոլումբիայի բանակն օգտագործում է նոր գաղտնի զենք՝ փչովի տիկնիկ: BBC-ն հաղորդում է, որ քողարկված տիկնիկը զինվորներին օգնում է տեղեկություններ ստանալ ապստամբների գործողությունների և նրանց ղեկավար կազմակերպության՝ FARC-ի մասին: Նոր «զինակոչիկն» առաջին անգամ հայտնվել է հասարակության մեջ զինվորական երթի ժամանակ: Երեքմետրանոց «զինվորը» ձեռքով ողջույն է հղել անցորդներին և գրկախառնվել երեխաների հետ: Ժպտերես տիկնիկն ուղեկցում է զինվորներին, որոնք քաղաքացիներին բաժանում են այն հեռախոսահամարը, որով կարելի է շուրջօրյա տեղեկություն հաղորդել ապստամբների մասին: Զինվորները մարդկանց դիմում են, ասելով. «Հիշեք, որ բանակը սիրում է ձեզ և ցանկանում է ձեզ մասնակից դարձնել կողոպտիչների դեմ մղվող պայքարին»:

Ռ. Պ.

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

Թխվածքներ թխելիս հարկ է իմանալ

- Ջեռոցի դռնակը պինդ փակելուց կարող է թխվածքը չբարձրանալ:
- Եթե կարկանդակը ջեռոցում անհավասարաչափ է բարձրացել, թիթեղի դիրքը փոխեք, եթե դա էլ չօգնի, բարձրացած մասում մակարան խրեք:
- Եթե խմորեղենը կպչի թիթեղին, վերցրեք մաքուր, ամուր թել և զգուշությամբ անցկացրեք խմորեղենի տակով:
- Եթե եփած խմորեղենը դուրս չի գալիս կաղապարից և կպչում է մետաղին, հարկավոր է կաղապարը մի քանի րոպե իջեցնել սառը ջրի մեջ:
- Երբ խմորը շատ պինդ է հունցած, կպչում է ձեռքերին, լավ է գրտնակվում սառը ջրով լցված շշով:
- Տորթի խմորը ալյումինե կաթսայի մեջ հարելիս խմորի գույնը մգանում է:
- Կեքսի խմորը դառնում է թեթև ու փխրուն, երբ խառնում եք փայտե լայն գդալով:
- Թխվածքի այրվելը կանխելու համար ջեռոցի հատակին հարկավոր է մի քիչ աղ ցանել:
- Այն ամանը, որի մեջ խմորը պիտի պատրաստեք, նախապես յուղեք, որպեսզի խմորը չկպչի պատերին:
- Թխվածքը պետք է աստիճանաբար սառեցնել: Ջերմաստիճանի կտրուկ փոփոխության դեպքում այն կարող է նստել կամ էլ մեջտեղում փոս առաջանալ:
- Ջեռոցն աշխատեք չբացել թխելու ընթացքում, որ խմորը չնստի:
- Թխվածքի պատրաստ լինելը ստուգում են լուցկու հատիկը խրելով խմորի մեջ: Եթե հատիկը չոր է դուրս գալիս, ապա այն պատրաստ է, իսկ եթե կպել է հատիկին անգամ չնչին քանակությամբ խմոր, ուրեմն դեռ պատրաստ չէ:

Հեռուստածրագրեր

5 մարտ, երեքշաբթի

Հ1

9.00 Հայլուր
9.20 Գ/Ֆ «Մեծը»
11.00 Հ/ս-լ «Սիրո կախարդանք»
11.45 Կեսգիշերային ճեպընթաց
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Նվագում է Ջիվան Գասպարյանը
17.00 Հայլուր
17.20 Մ/ս-լ «Պոկահոնտաս»
17.45 Առաջին օգնության դասընթաց. Ընչառության խանգարումներ
18.00 Հ/ս-լ «Սիրո կախարդանք»
19.00 Երեկոյան Երևան
19.20 «Բարի լույս»
20.05 Հնդկաստան. Հանդիպումներ տարիներ անց
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
22.00 Ուշ երեկոյան
22.30 «02»
23.00 Ռուբիկոն+
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
1.20 Հայլուր (ռուսերեն)
1.25 Հայլուր (անգլերեն)
1.30 Գ/Ֆ «Վերջին լարը»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
(08.30, 09.30 լրաբեր)
10.00, 18.00 Ս-լ «Ֆլամանդական գաղտնիքներ»
10.50 PODIUM ART
11.10 Բաց դռների օրը
11.30 Այստեղ, այնտեղ, այլուր
12.00 Վահագնի թաղամաս, տուն 2
12.30 Գ/Ֆ «Մեկ հնարավորություն երկուսին»
16.00 Լրաբեր
16.20 Բնությանը պատշաճ
16.45 Մուլտֆիլմ
17.10 «Բլում-բլում պատմություններ»
17.25 Կուկուռիկ
19.00 «Սկանվորդ-շոու»
20.00 Լրաբեր
20.45 Հեռուստակապակցում
21.05 Դասական ալիք
21.35 Քայլ
22.05 «Բանուգործ»
22.30 Հին ընկերների ակումբ
23.15 «1-02»
23.30 Լրաբեր
ԱՊՀ-ի նորություններ (Միր)
24.00 Գ/Ֆ «Անաղարտ սրտի տակ արևը»

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.30, 15.00, 18.00, 20.30, 01.30 Ժամը
09.00, 21.00 CNN
09.15 Կենդանիների աշխարհում (վավերագրական)
10.00, 15.30 Մուլտֆիլմ
11.00 Մեր լեզուն, մեր խոսքը
11.25, 19.45 Ինչպե՞ս ես, բարեկամ
11.40 Ավտոտաշ-2000
12.00, 18.35 Ս-լ «Ընտանեկան կապեր»
13.00, 21.30 Բլից
13.25 Գ/Ֆ «Ձյունիոր»
16.30 Բումերանգ
17.30 Համերգային ծրագիր
20.00 Հայրենիք-սփյուռք
22.00 Վարկանիշ
22.40 Բեռնարդ շոու
23.25 UEFA Չեմպիոնների լիգայի խաղարկություն
02.00 Գ/Ֆ «Տախի-2»

Ֆ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.50, 22.00 Բախտացույց
20.00 Գ/Ֆ «Հրաշալի յոթնյակի վերադարձը»
22.05 Քաղաք
22.30 Գ/Ֆ «Տարզանյա անցում»
00.00 Գ/Ֆ «Մի կոչիր ինձ փոքրիկ»

Ա1+

07.35, 18.30, 02.00 «Ա1+ ֆուտբոլ»
07.45, 09.45, 11.45, 13.45, 15.45, 17.45, 19.45, 21.45, 23.45, 01.45 «Այբ-Ֆե»
08.00, 12.00, 13.30, 16.55 «Այբ-Ֆե-տեղեկատու»
08.05, 18.05 Մ/ս-լ «Սեյլոր-մուն»
08.25 Երգում է Մարիա Կալասը
08.45, 18.45, 20.45, 22.45, 00.45 «Այբ-Ֆե+»
08.55, 10.00, 16.00 Ս-լ «Անմոռանալին»
10.45, 16.45 «Նոյյան տապան»
11.00, 20.00 Ս-լ «Իմ բոլոր զավակները»
12.05, 18.50 Ս-լ «Ամոքոպաքարեր-2»
12.30 Երգում է Էնի Լեննոքսը
12.45, 20.55 Ս-լ «Դա Վինչիի հետաքննությունը»
13.35 Երգում է Ռիքի Մարտինը
13.55 Մանկական երաժշտական ֆիլմ «Գետնատանձ» (2-րդ սերիա)
15.00 «Ձերո Թալ» խմբի համերգը
15.20 Մուլտֆիլմ «Ամեն, ամեն...»
17.00 Երգում է Գլորի Էստեֆանը
17.10 «Ավեսիս»
18.00, 19.55, 20.50 «Այբ-Ֆե-բիզնես»
19.15 «Խաչմերուկ»
22.15 «Հ. Գ.»
22.55 Երաժշտական դադար
23.00 «Գլխավոր թեմա»
23.10, 02.10 «Ա1+ մամուլ»
23.20 Անտոնիո Բանդերասը «Երկուսը չափազանց է» կատակերգությունում
02.20 Երգում է Կիրի Տե Կանավան
02.30, 03.25 Ս-լ «Հանցանքի վայրը»
03.15 Կարիբյան ջազ-փառատոնում
04.10 Երգում է Էլթըն Ջոնը
04.30 Նիք Մանֆուզոն «Դավ Մոհսակ տանը» ֆիլմում
06.00 Երգում է Բոբի ՄաՖերրինը
06.10 Գ/Ֆ «Սեղավորը»

ԵՐԵՎԱՆ

7.00 «ТВЦ Մոսկվա» «Տրամադրություն»
9.30 «Առավոտ»
11.00 «Այս երեկո, այս ժամին»
12.00 Հ/թ «Ակցենտ»
12.30 «ТВЦ Մոսկվա» «Տարեգիրք»
13.20 «ТВЦ Մոսկվա» Ս-լ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
14.30 «Հեքիաթային հանդիպումներ»
15.00, 01.00 «ТВЦ Մոսկվա» «Իրադարձություններ»
15.15 «ТВЦ Մոսկվա» Ս-լ «Տեսուչ Կեսսերը»
16.20 «Սպորտ առանց սահմանի»
17.00, 22.30 Գեղֆիլմ
18.30 Ակցենտ ժամ
19.30 «Բուրգ»
20.00 «ТВЦ Մոսկվա» Ս-լ «Առանց սիրո խրավունքի»
21.00 «Հարցերի տաղավար»
21.30 «Սպորտ+»
22.00 «Իմ Երևան»
Ավարտին գիշերային կինոդահ

Շ

08.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 01.10, 03.00 «Հորիզոն»
08.10, 15.15 Մ/ս-լ «Ջին Ջինը Պանդալենդից»
08.35, 15.35 Մանկ. ս-լ «Ֆանտաստիկ քառյակը»
09.10, 16.00 Մ/ս-լ «Արքայադուստր Սիսին»
09.30, 16.20 Մանկ. ս-լ «Տիկ հերոսը»
09.50, 21.50 «Նոստալջի Գ»
10.10, 16.40 Մ/ս-լ «Անկարգ ընիկը»
10.30, 18.15 Ս-լ «Լոդափ»
11.15, 19.10 Ս-լ «Սատանայի ճուտը»
12.10 «Ծոփից ծով Հայաստան»
12.30 «Սպորտի աշխարհը Gillett-ի աչքերով»
12.55, 20.15 «Օլյային հյուր»
13.05 Ս-լ «Հեռագնացները»
13.55 «Տելեսուզիկներ»
14.05, 20.30 Ս-լ «Կոբրա»
17.05, 22.40 «Պատահական վկա»
17.35 Ս-լ «Դարման և Գրեգը»
21.30 «Ծովից ծով Հայաստան»
23.10 Գեղֆիլմ (DVD)
01.20 Ֆուտբոլային սուրհանդակ
01.45 Գ/Ֆ «Կոկտեյլ»

ԱՐՄԵՆԱԿՈՐ

11.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Մուլտաշխարհ
16.00 Համերգային ծրագիր
17.05 Գ/Ֆ «Ռոքի» (II մաս)
19.00 Երիտասարդական ծրագիր «16»
20.10 «Ռուս գրականություն»
20.30 «Մեր կինոն»
22.50 Գ/Ֆ «Փախուստ Նյու Յորքից»
00.30 Գ/Ֆ «Վալմոն»

ԱԼԵՏՎ

09.05, 20.30, 22.30 Բարի լույս
09.30 18.45 Մուլտֆիլմ
09.50 Արցախյան ղողանջներ
10.15, 20.45 Ո՞վ է քեզ կանչում
11.25 Ս-լ «Ջորջ տանկիստը եւ շունը» (2-րդ սերիա)
12.40 Դարձիր հերոս
13.00 Մուլտսերիալ
13.45 Փառատոնի դափնեկիրներ
14.45 Բարի ճանապարհ
16.05 Մ/ս «Լինում է, չի լինում մի փոքրուկ»
16.30 Պարզապես երգ
16.55 QP ալիք
17.25 Գ/Ֆ «Բաց գիրք» (2-րդ սերիա)
18.55 Միասին
19.30 Եկեք ուրախանանք
20.15 Երաժշտական ծրագիր
21.00 Սա այն օրն է
22.45 Գեղֆիլմ
23.30 Մարդը եւ ծովը

ԿԻՆՈՄԱՐՍ

7.55 Արկածային «Անախորժություններ կարմիկների հետ»
9.30 «6-րդ խաղակիցը»
11.15 Արկածային «Թոմ Սոյերի արկածները»
12.45 Մարտաֆիլմ «Օդային որսորդը»
14.30 Կոմեդիա «Մայքլ»
16.10 Կոմեդիա «Թեթեւ փողեր»
17.40 Մելոդրամ «Ֆրենկի եւ Ջոնի»
19.35 Գ/Ֆ «Եռանկյունի»
21.00 Դրամա «Տիտուս-2»
22.30 Մարտաֆիլմ «Գործընկերները»
00.35 Դրամա «Անմահ սիրուհին»
2.30 Թրիլեր «Սյուզանի ննջասենյակում մտահղացումը»
3.55 Թրիլեր «Պսիխո»
5.35 Միստիկ «Թագավորը ողջ է»

ԼԱՅՐԵՆՍ

Պրոֆիլակտիկա
15.00 Մ/ս «Երեքը Պրոստոկվաշինոյից»
16.00 Արեւիկ-ֆենդի
16.30 Գ/Ֆ «Կատույս բոլունը»
18.05 Մ/ս «Կոկորդիլոս Գենան»
19.00 Լուսաստիկ
19.30 Վ/Ֆ «Ծովային խորությունների հրաշքները» (1-ին մաս)
20.30 Մուլտֆիլմ
20.45 Մեր հայրենիքի հեքիաթները
21.00 Գ/Ֆ «Կովկասի գերուհին»
22.30 Համաշխարհային երաժշտության գանձարան (Բարբարա Սթրեյզենդ)

ОРТ

7.00 Բարի լույս
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15 Սպասիր ինձ
11.15 «Բաղնիքն անուշ»
11.45 «Ժողովրդական ընդդեմ»
12.35 Սմակ
12.50 Գրմանյություն
13.15 Անկախ հետաքննություն. Օլիմպիադա-2002
14.05 Վ. Արբամենը «Նվեր միայնակ կնոջը» դետեկտիվում
15.35 Դիսնեյ-ակումբ
16.15 Ինչը ինչպես
16.35 Լեռան արքան
17.00, 22.35 Ս-լ «Մախաքեր ուժ-2»
18.00 Մեծ լվացք
19.25 Ծիծաղի համայնապատկեր
20.00 Ս-լ «Սիրո երկիրը»
21.00 «Թույլ օղակ»
22.00 Ժամանակ
23.40 «Կրեմլ-9», «Վասիլի Ստալին. Թռիչք»
00.30 Գիշերային «Ժամանակ»
01.00 «Խաղաղ տուն»
01.30 «Գիշերային հերթափոխ»

РТР

6.50-10.00 РТР-ի առավոտը
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 21.45, 00.15 Լուրեր-Մոսկվա
7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 21.00 Լուրեր
7.10 Ուղղափառ օրացույց
7.15, 9.40, 10.50, 18.40 РТР-ի փորձաքննությունը
7.25, 9.15, 11.50 Հերթապահ բաժանմունք
7.30 «Եվրոնյուս» միջազգային լրատվական ալիքի ծրագիրը
7.40, 9.30, 10.45 Ընտանեկան նորություններ
8.10, 18.20 Ճանապարհային պարեկ
8.20, 18.40 Ազդ
8.30 Լուրեր-սպորտ
8.40 Մուլտսերիալ
9.10 Ազգային եկամուտ
10.10 Ս-լ «Մելեսա, միշտ Մելեսա»
11.00 Ս-լ «Երեւակայությունների կղզի»
12.15 Ս-լ «Սանտա Բարբարա»
13.05 Իմ ընտանիքը
14.00 «Ինչ է ուզում կինը»
14.30 Ս-ս-լ «Պատրիոտի արկածները»
15.30 Ս-լ «Սիրո թելեր»
16.25 Ս-լ «Վայրի հրեշտակ»
17.20 «Հասարակ ճշմարտություններ»
18.50 Ս-լ «Չերյոմուշկի»
19.50 Ս-լ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.50 Բարի գիշեր, փոքրիկներ
21.55 Ս-լ «Երեքն ընդդեմ բոլորի»
22.55 Ս-լ «Ագաթա Քրիստիի Պուարոն»
00.00 Լուրեր+մամուլ տեսություններ
00.25 Սթիվ Մարթինը «Ռոքսաննա» ֆիլմում (ԱՄՆ)

НТВ

7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00, 01.00 Այսօր
7.05, 7.35, 8.10, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտը НТВ-ում
9.55, 20.50 Ս-լ «Պատրիարքական անկյունում-2»
11.20, 18.40 Ընչափաղցություն
12.05 Ե. Ստեփանենկոյի շոուն
13.20 Գ/Ֆ «Երեք բարդի Պլյուշչիխայում»
15.20 «Դոմինոյի» սկզբունքը
16.40, 19.35 Քրեական գործ
17.30 Ս-լ «Դեսեկտիվ Դուբրովսկու գործը»
20.30 Օրվա հերոսը
21.50 Ս-լ «Հեռածիգները»
23.55 Ս-լ «Ճշմարտություն II»
01.25 Գորդոն

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աէրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ալս Էրզրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140, 258899

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 528986

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.՝ 521389, (09)400699

Էդլեն-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50, բն. 26
Հեռ.՝ 528232, 540914

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532829, 532815

Էտալոն Ին.Վեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.՝ 539525

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417

Կապիտալ-Մենեջմենթ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 54-45-27

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

590000 ← ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ → www.spyur.am www.yellowpages.am

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. մարտի 4-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ. ABBR	Ցուցակ. Listed	Գնում* Bid: Լավագույն գին Best price	Միջ. կշռ. գին Avg. price	Ընդամենը Total qnt.	Վաճառք* Ask: Լավագույն գին Best price	Միջ. կշռ. գին Avg. price	Ընդամենը Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվզ. գին Day low	Առավ. գին Day high	Միջ. կշռ. գին Avg. price	Փոփ.% Avg%	Ծավալ (հազ. դրամ) Volume
[illegible]	ACHI	B											
[illegible]	AGBM	B											
[illegible]	AGVM	B											
[illegible]	ALMS	B											
[illegible]	AMRK	B											
[illegible]	APAH	B											
[illegible]	APAK	B											
[illegible]	ARAV	B											
[illegible]	ARAX	B											
[illegible]	ARBC	B											
[illegible]	ARDY	B											
[illegible]	ARGS	B											
[illegible]	ARKF	B											
[illegible]	ARKP	B											
[illegible]	ARMJ	B											
[illegible]	ARSL	B											
[illegible]	ARSO	B											
[illegible]	ARTX	B											
[illegible]	ASEV	B											
[illegible]	ASHB	B											
[illegible]	ASHBP1	B											
[illegible]	ASNR	B											
[illegible]	ASTM	B											
[illegible]	ATBE	B											
[illegible]	ATSH	B											
[illegible]	ATTK	B	1,250.0	1,250.0	11				1250.0	1250.0	1250.0		548.8
[illegible]	AVAG	B											
[illegible]	AVHM	B											
[illegible]	AVTB	B											
[illegible]	AVTM	B											
[illegible]	BENT	B											
[illegible]	BRSP	B											
[illegible]	CHGG	B											
[illegible]	CPMT	B											
[illegible]	DAJK	B											
[illegible]	DAXI	B											
[illegible]	DJAH	B											
[illegible]	DZAT	B											
[illegible]	ECHS	B											
[illegible]	ECSG	B											
[illegible]	EELJ	B											
[illegible]	EFRZ	B											
[illegible]	EHHG	B											
[illegible]	EJWG	B											
[illegible]	EKIF	B											
[illegible]	EKIT	B											
[illegible]	EKLF	B											
[illegible]	EKOG	B											
[illegible]	ELAP	B											
[illegible]	ELEK	B											
[illegible]	ELMJ	B											
[illegible]	ELSG	B											
[illegible]	ELUS	B											
[illegible]	EMKFCO	B	500.0	500.0	100								
[illegible]	EMOR	B											
[illegible]	EMTA	B											
[illegible]	EPLG	B											
[illegible]	ERAZ	B											
[illegible]	ERUK	B											
[illegible]	ERKB	B											
[illegible]	ERTO	B											
[illegible]	ESHG	B											
[illegible]	ETCG	B											
[illegible]	ETXS	B											
[illegible]	EVAF	B											
[illegible]	EYGL	B											
[illegible]	GAMC	B											
[illegible]	GANL	B											
[illegible]	GANV	B											
[illegible]	GARN	B											
[illegible]	GARV	B											
[illegible]	GEGN	B											
[illegible]	GGAM	B											
[illegible]	GGMA	B											
[illegible]	GHRF	B											
[illegible]	GKNG	B											
[illegible]	GMPG	B											
[illegible]	HAGB	B											
[illegible]	HASH	B	100.0	100.0	3,680								
[illegible]	HATC	B											
[illegible]	HATS	B	1,400.0	1,400.0	30								
[illegible]	HEHG	B											
[illegible]	HELM	B											
[illegible]	HKBL	B											
[illegible]	HOMO	B											
[illegible]	HSHB	B											
[illegible]	HSHG	B											
[illegible]	HSNG	B											
[illegible]	JHUG	B											
[illegible]	KASH	B											
[illegible]	KMET	B											
[illegible]	KMSH	B											
[illegible]	KNET	B											
[illegible]	KNKA	B											
[illegible]	KPFA	B											
[illegible]	KREL	B											
[illegible]	KSHM	B											
[illegible]	LAGN	B											
[illegible]	MGER	B											
[illegible]	MRSH	B											
[illegible]	MSKV	B											
[illegible]	MSTB	B											
[illegible]	MTSH	B											
[illegible]	NBTF	B											
[illegible]	NERN	B											
[illegible]	PLAS	B											
[illegible]	PMGK	B											
[illegible]	PORN	B											
[illegible]	RSTR	B											
[illegible]	RZTR	B											
[illegible]	SELN	B											
[illegible]	SHMN	B											
[illegible]	SHTK	B											
[illegible]	SKGG	B											
[illegible]	SSKN	B											
[illegible]	STAN	B											
[illegible]	TASP	B											
[illegible]	TAVR	B											
[illegible]	UKSH	B											
[illegible]	UNBK	B											
[illegible]	VAKF	B											
[illegible]	VELG	B											
[illegible]	VEVG	B											
[illegible]	VSHK	B											
[illegible]	VTMG	B											
[illegible]	YELK	B											
[illegible]	YKHG	B											
[illegible]	YPHG	B											
[illegible]	YRLF	B											
[illegible]	ZNGP	B											

[illegible] www.armex.am

©Armex

ԱԶԳ

ժամանց

ԱՍՏՂԱգուշակ 5 մարտ

ԽՈՅ

Օրը հաջող կլինի ֆինանսական առումով: Դուք կարող եք լուծել 1-2 խնդիր եւ թերեւս մտածել նաեւ վաղեմի երազանքներից մեկի իրականացման մասին: Սակայն աստղերը նախազգուշացնում են, որ կարող են լինել չնախատեսված ծախսեր եւ գործողություններ:

ՑՈՒԼ

Այսօր ջանացեք չզայրանալ եւ տիրապետել ձեր հույզերին, քանի որ մերձավորները ձեզանից ակնկալում են առավելագույն նվիրվածություն: Հետեւեք սեփական առողջությանը. այսօր լողավազան այցելելը կամ սովորական լոգանք ընդունելը կթարմացնեն եւ կաշխուժացնեն ձեզ:

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ

Փորձությունների օր է: Այսօր ձեզ կարող են վշտացնել ընտանեկան փոքրիկ տհաճությունները: Հարկավոր է լինել համբերատար, լսել սեփական սրտի ձայնը եւ ոչ թե հենվել երկաթյա տրամաբանության ու սթափ հաշվարկի վրա: Չեն բացառվում մարմնական գայթակղությունները:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Աննպաստ օր է ձեռնարկումների համար, քանի որ հետեւանքները կարող են տհաճ լինել: Աստղերը խորհուրդ չեն տալիս չափազանց մեծ ջանադրություն հանդես բերել եւ ռիսկի դիմել: Կարեւոր գործերը հետաձգեք շաբաթվա կեսին: Այսօր ձեզանից ակնկալում են օգնություն եւ աջակցություն:

ԱՌՅՈՒԾ

Եղեք զգոն, ուշադիր եւ չկշռադատված որոշումներ մի ընդունեք: Այսօր շատ բան կախված կլինի ձեր զսպվածությունից եւ վեհանձնությունից: Խորհուրդ չի տրվում փոխել զբաղմունքի բնույթը կամ աշխատանքը, քանի որ տվյալ ժամանակահատվածն աննպաստ է դրա համար:

ԿՈՒՅՍ

Բացառված չէ, որ այսօր ստիպված լինեք զբաղվել տնային մանր խնդիրների լուծմամբ կամ ֆինանսական հարցերի կարգավորմամբ: Հնարավոր են անհաջողություններ: Թերեւս կորցնեք ձեր դրամագլխի մի մասը կամ չստանաք այն գումարը, որ ակնկալում էիք:

ԿՇԵՌՔ

Օրվա կարգախոսն է՝ աշխատասիրություն եւ բարեխղճություն: Դրան հետեւելու դեպքում ձեզ կուղեկցի հաջողությունը: Հավանական է, որ բարելավեք ձեր ֆինանսական վիճակը, նվեր ստանաք կամ հաջող գնում կատարեք: Խորհուրդ չի տրվում դրամից շահույթ ստանալ:

ԿԱՐԻՃ

Հավասարակշռության եւ ներդաշնակության օր է: Խորհուրդ է տրվում կարգուկանոն հաստատել սեփական զգացմունքների ոլորտում, վերականգնել հարաբերությունները մերձավոր միջավայրի մարդկանց հետ, եթե անցյալում գժտվել եք: Ջանացեք հանդես բերել իմաստնություն եւ նրբանկատություն, որպեսզի վեճերը չկրկնվեն:

ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ

Օրն աննպաստ է ամեն կարգի շփումների համար: Նպատակահարմար չէ այսօր նշանակել գործնական հանդիպումներ կամ հյուրեր հրավիրել: Չեն բացառվում բարդ հարաբերություններն ավագ ազգականների հետ: Աստղերը խորհուրդ են տալիս փոփոխություն կատարել ձեր անմիջական միջավայրում:

ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ

Օրը բարենպաստ է գործունեության պլանավորման եւ սեփական վիճակի գնահատման համար: Բոլոր մտահղացումներն իրականացնելու համար խորհուրդ է տրվում ճիշտ բաշխել սեփական ժամանակը: Եթե չկորցնեք վճռականությունը եւ հանդես բերեք գործնականություն, ապա կհասնեք փայլուն արդյունքների:

ՋՐՀՈՍ

Հնարավոր է, որ այսօր հանդիպեք հին ընկերների կամ հեռավոր ազգականների: Երբ նրանք պատմեն իրենց հոգսերի մասին, ջանացեք դրանց ծանրությունը չվերցնել ձեր ուսերի վրա: Աստղերը բարեհաճ են ձեր հանդեպ: Կարող եք ձեռնարկել նոր գործեր. ոչինչ չի խանգարի դրանց իրականացմանը:

ՁԿՆԵՐ

Պարտություն կրած ձկները թերեւս ուզենան սեփական մեղքը բարդել ուրիշների վրա եւ ինքնալիցքավորման նպատակով հակամարտության մեջ ներքաշել մերձավորներից որեւէ մեկին: Հիմարություններ չանելու համար մի անտեսեք ընկերների խորհուրդները եւ օգնությունը:

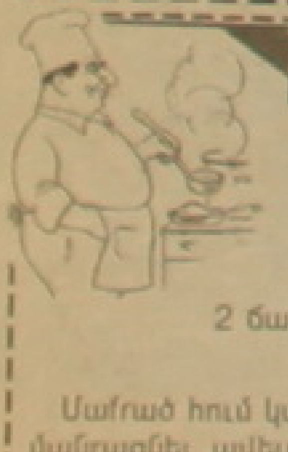

ԽՈՀԱՆՈՑ

Կարտոֆիլով յուղաբլիթ

Անհրաժեշտ մթերք

500 գ կարտոֆիլ, 1,5 բաժակ ալյուր, 25 գ մակարդ (դրոժ), 2 ճաշի գդալ կարագ, 1 ձու, աղը ըստ ճաշակի:

Պատրաստման եղանակը

Մաքրած հում կարտոֆիլը քերիչով արագ (սեւանալուց խուսափելու համար) մանրացնել, ավելացնել 1,5 բաժակ գոլ ջրում բացած մակարդ, ալյուր եւ աղ, ավելացնել ձու: Խառնել, դնել տաք տեղ, որպեսզի բարձրանա: Յուղաբլիթը թխել յուղ լցրած, ուժեղ տաքացրած թավայի մեջ: Մատուցել տաք վիճակում թթվասերով կամ կարագով:

1

2

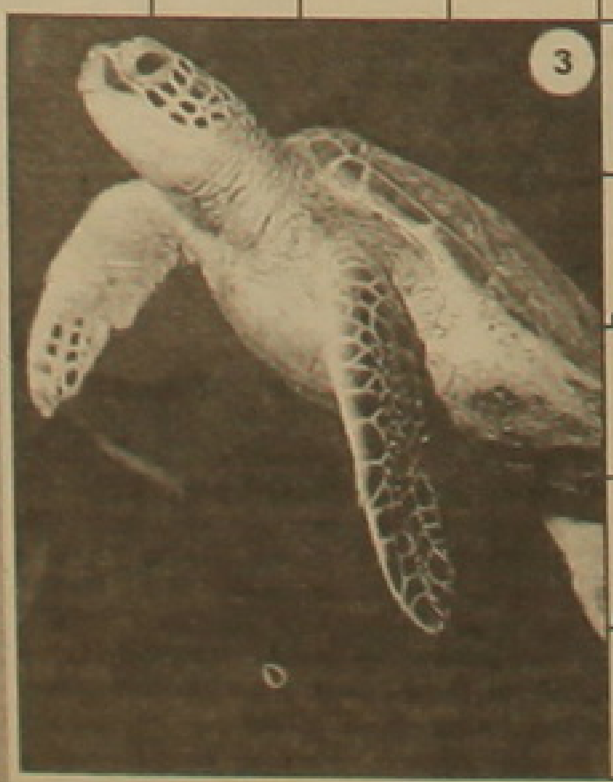

3

(3) Երգում «փախցրին, տարան» Անատամների կերակուր
Փաղաքշականը Մրքուկ (2) 10 տուփ սիգարետ
Ստախոս, բայց ոչ սուտասան Մարկոս Ալիմյանի «կոչումը» Ներկա չլինելու «գործակից» Հոգու կսկիծ
(1) Չինական «ցանկապատ» Վերջին կամ ահեղ ... Լուսանկարչական «գիրք»
Թոռան զավակը Ար, ..., հեկտար
Նպարավաճառը Թիֆլիսում Բառակազմական մասնիկ Քրիստոնեական «հացադուլ»
Ապրանքի շատն ու քիչը Մարգ, տնկարան
Ազգային հերոսական վեպ Փողն ապրանքով փոխանակելը Անվարձ աշխատանք
Կարիեսից «հուշտ լինողը»
Մատնիչին հոմանիշ առաքյալ Այծի «քալիկը» Նոր տարին էլ է ...
Մեր շուկայի «բկլիկծկնիկը» «Լավաբանություն» Գերեզմանում ուղղվող արատ
Սոսի Ավտոմեքենա Ճապոնիայից
Գիտական աստիճան, գիտական ...
Աղոթքի «կնիքը» Արտասահմանյան հրավեր Հայկական արական անձնանուն Այլուրի տոպրակ «Ախպերափայ, հալալ ...»
Հոր եւ մոր «հայելին»
Հեռուկաչափ Դեմի Մուր, ... Բալոկ Տատյանա Բուլանովա, ... Ապինա
Քարտեզների հավաքածու
Մոլեկուլի «կտոր» Գործվածքեղեն ուտող միջատ Տոհմային համայնք
Փոքրիկ նավակ Տանիքը ծածկելու նյութ
«Երեք վարդ», Լարիսա ... Ոտքի «գլորվող» կոճ

ԱԶԳ

սկանվորդ

1

Հոկեյիստ ... Բուրե

Քարը քարին չմնաց

Թռչուններ «խումբ»

Եւ Կրոմվելը, եւ Թվիստը

Հրաշքների «դաշտապահը»

Օրից հետո, տարուց առաջ

Բրինձ, բայց ոչ քահ

Օթելլոյի «տունը քանդողը»

«Անապատային» զգացում

«Ավազակուլ» ներքին օրգան

Չկ ան յուղ

Ցիտրուսային «կարտոֆիլ»

Քնելու «կահ-կարասի»

Աթոսի վիկոնտ ժառանգը

Հաղորդալարի «շապիկ»

2

(2)

Ուֆայի տերիտորիալ շրջանը

Աղբյուր, ..., գետ

Օղու ընտիր հումք

Աղերի եւ Դագոմիսի արանքում

... Մաքյո

Շքեղ առանձնատան մաս

Երկաթի կարմրագորշ փառ

Բծավոր ...

Եւ լվացքի, եւ կերակրի

Ռուս երգահան ... Ռեզնիկ

Քարե «հնադար»

Եւ վերին, եւ պետական

Բորոդինոյի գեներալը

Սարո Անուշ, կարո ...

Օրացույցի պոկված թերթիկ

Պատագոնյան Անդեր

Կուբայական շաքարի հումք

Սիսիան, Մեղրի

Եւ կացին, եւ «մեխահան»

Նոր Զելանդիայի լիդեր

Լոռեցի Սաքո, ոգի

Բարձր եւ սուր աղաղակ

Ասենք երկրաշարժը

«Հայ ժողովրդական» սիրուհի

Ամբողջից պոկված տձեւ կտոր

3

Ասիստենտ

(4)

Թեոդոր Դրայզերի «Հանճար»-ը

Կրկեսի «բեմահարթակը»

Համախոհ, կողմնակից

Հայկական քար

(5)

«Հայավարի» շաշկի

(3)

Հոլմս ծխամորճ, կոլոմբո ...

Սուսայի նվագարան

Հիմնարկի «եղած-չեղածը»

«Նշխարագաքա»

Ռուս գրող ... Գորկի

Գրեթե «Սահարա» կուրորտը

Սիսիի բազմաթիվ կանանցից

Տոլմայի «միջուկը»

Սատանա

Կենդանու «զավակ»

Պորտաբույծ մեղու

Արագածի գագաթին էլ կա

Լուսակիր, սառնարան

Իրար «գլխի» սպիտակեղեն

Սարդի «ձեռագործ գորգը»

Եւգինի կյանքի ընկերուհին

Եռանդ

Սեւանի «մշտական» ծուկը

«Անգլուխ ծիավորը»

Գայլի բույլ գոհը

«Հիմար» թռչուն

(1)

Բերան, ..., կոկորդ

Էդիտ Զովաննա Գասսիոն

Ռանչոյի սեփականատեր

Ջրութի նման մի բան

Շեքսպիրյան խաբված արքան

Կվարտետը քառյակ, տրիոն ...

Մաղադանոսի «նմանակը»

Ֆուտստեռլինգի մանրը

4

Տեսություն

Հոգեւորականի «համազգեստ»

Դաշինք կամ միություն

Իրերի խառնաշփոթ վիճակ

Սուլթանական գեներալ

Եզնիկ, գյուղ

5

... կամ գաղտնի քվեարկություն

Այլընտրանքային «վրեժ»

«Ի՞նչ է սեւ-սպիտակը», երգիչ

Հարվածի ոչ դիպուկը

Հեքիաթային հրաշագործ

Խռովարար

ԱՊՀ

Գազարդյունահանողները ստեղծել են կարտել

ԱՇԽԱԲԱԴ, 4 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՊՀ 4 խոշորագույն գազարտադրողներ՝ Ռուսաստանը, Թուրքմենիան, Ղազախստանը եւ Ուզբեկստանը մարտի 2-ին հայտարարել են գազի կարտելի ստեղծման մասին: Այդ երկրների նախագահները համատեղ հայտարարություն են ընդունել բնական գազ արտադրող երկրների շահերի պաշտպանության ապահովման եւ էներգետիկական համագործակցության հարցերում փոխգործունեության մասին: Ինչպես նշել է նախագահ Ն. Նազարբաեւը, Համագործակցությունը տնօրինում է համաշխարհային գազի պաշարների 40%-ը եւ նավթի մոտ 10%-ը, նման ծավալով կարելի է ազդել եվրոպայի եւ աշխարհի տնտեսության վրա: Նախագահ Պուտինի կարծիքով, ընդունված հայտարարությունն առաջին քայլն է, որը միջազգային իրավական պարտադիր բնույթ չունի:

Ռուսական պետության ղեկավարը նշել է, որ հայտարարությունը ստորագրած 4 պետությունները արդյունահանում են 620 մլրդ. խոր. մ գազ, որից 570 միլիարդը բաժին է ընկնում Ռուսաստանին, գրեթե ամբողջ մնացածը արդյունահանում է Թուրքմենիան: Ուզբեկստանը եւ Ղազախստանը գազ փոխադրող բնական երկրներ են: Նշելով, որ աշխարհում ոչ ոք այլեւս չունի գազի փոխադրման այդպիսի համակարգ, նախագահ Պուտինը ավելացրել է, որ այդ համակարգը պահանջում է պահպանում եւ զարգացում: Թուրքմենիայի գազարդյունահանման ներուժը դեռեւս լիովին պահանջարկված չէ խողովակաշարային համակարգի հզորության անբավարարության պատճառով, որով թուրքմենական գազը ուղարկվում է հյուսիսային ուղղությամբ, ինչպես նաեւ նկատի առնելով վառելիքի տարանցման համար նոր երթուղիների բացակայությունը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարությունը ներքոհիշյալ հասցեի շենքում վարձակալությամբ տրամադրում է տարածք.

Հասցե	Ազատ տարածք (քմ)
ք. Երեւան, Բաղրամյան 59ա/թիվ 78 միջն. դպրոց Տարածքը տր ամադրվում է ժամավճարով/	110

Անհրաժեշտության դեպքում զանգահարել 58-37-41 հեռախոսահամարով, կամ դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության անշարժ գույքի տնօրինման եւ օգտագործման վարչություն ք. Երեւան, Կառավարական տուն 2 հասցեով:

TAXI Liza

Фиксированные цены до аэропорта.
Предоставляются водители для вождения ваших машин

1 км- 70 драм

КРУГЛОСУТОЧНО
Машина подъедет к клиенту бесплатно

Музыкальный заказ на radio VAN FM 103.0

☎ 540044

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ² կիսանկուղային տարածք: Եռաֆազ հոսանք, ջուրը մշտական: Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար:

Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353:

Գինը $20.000:

ԿՈՐԵԼ Է

ԳՈՀԱՐԻԿ ՀԱԿՈԲԻ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ անվճար երթեւեկության վկայականը՝ N 21254: Համարել անվավեր

"РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН"

RADIO VAN FM 103

Проект радиостанции "РАДИО ВАН" FM 103.0 "Золотая Лира" конкурс на лучшую армянскую песню года

Каждую неделю популярные ведущие "Радиостанции Ван" знакомят Вас с пятью песнями, которые исполняются отечественными исполнителями. С понедельника по пятницу на 103.0 FM-волне "РАДИО ВАН" Вы можете познакомиться с этими песнями, судьба одной из которых решится в субботу!

Только в субботу в 17.00 в прямом эфире радиостанции "РАДИО ВАН" Вы можете выбрать самую лучшую песню недели, отдав за нее свой голос! Последняя суббота месяца- хит-парад месяца! Конец года- хит парад года и заключительный Гала-концерт, в котором примут участие 12 лучших песен года!

"Золотая Лира"- это конкурс песен, которые выбирает народ!

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

Օրաթերթի տնօրենությունը հրավիրում է թերթի վաճառով զբաղվող անձանց եւ գովազդային գործակալների փոխշահավետ համագործակցության:

Հեռ.՝ 52-93-53:

ACBA բանկը

Տրամադրում է արտոնյալ վարկեր փոքր ու միջին բիզնեսով զբաղվող կազմակերպություններին և անհատ ձեռներեցներին:
Վարկերը տրամադրվում են ՀՀ դրամով, գործում է գրավների ճկուն համակարգ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ACBA բանկ

ք. Երևան, Բայրոնի 1
(Պետական Կոնսերվատորիայի հարևանությամբ)
Հեռ. 52 51 42, 56 58 58, 56 85 85

ACBA BANK
ՀԱՅԳՅՈՒՂՓՈԽԲԱՆԿ

Միասին դեպի բարեկեցություն

2002 թ. մարտի 5-ից ACBA բանկում իրականացվող գործառնությունների սակագները

1. Հաշվի բացում * փակված հաշվի վերաբացման համար	անվճար* 20 $ կամ համարժեք դրամ
2. Յուրաքանչյուր կիսամյակի վերջին օրը հաճախորդի դրամային հաշվից, որպես հաշվի սպասարկման վարձ գանձվում է -իրավաբանական անձանցից 5000 դրամ կամ համարժեք արտարժույթ, -ֆիզիկական անձանցից 1000 դրամ կամ համարժեք արտարժույթ: Ընդ որում հաշվարկը կատարվում է հաշվի բացման ամսաթիվը ներառող կիսամյակի համար ամբողջությամբ:	
3. Գանձման ենթակա գումարի բացակայության դեպքում հաշիվը փակվում է	
4. Հաճախորդի հանձնարարականներով բանկային փոխանցումներ բանկում հաշիվ ունենալու դեպքում ՀՀ դրամով ԱՄՆ դոլարով Այլ արտարժույթով Առանց հաշվի բացման ՀՀ դրամով Արտարժույթով	 անվճար 0.2% նվազագույնը 10 $ 0.2% նվազագույնը 15 $ 1000 դրամ 0.3%, նվազագույնը 20 $
5. Փոխանցումով ստացված արտարժույթի կանխիկ տրամադրում ԱՄՆ դոլարի դեպքում	գանձվում է գումարի 0.5%
6. Մինչեւ 1990թ. թողարկման կամ պատռվածքներով կամ վնասվածքներով արտարժույթի ընդունում կամ փոխարինում	3%
7. Դրամական չեկային գրքույկների տրամադրում	2000 դրամ
8. Չեկային գրքույկ չունեցող հաճախորդներին կանխիկ գումարի վճարում	1000 դրամ
9. Յուրաքանչյուր գործառնությունից հետո հաճախորդին հաշվի քաղվածքի տրամադրում անվճար	
10. Փաստաթղթերի կրկնօրինակների տրամադրում	1000 դրամ
11. Հաշվի վերաբերյալ տեղեկանքի տրամադրում	1000 դրամ
12. Գյուղատնտեսական վարկերը տրամադրվում են ՀՀ դրամով ԱՄՆ դոլարով Գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման դեպքին որպես գրասենյակային ծախսերի գծով միջնորդավճար հաճախորդից գանձվում է 1000 դրամ:	22% - 28% 16% կամ 20%
13. Ոսկու գրավով ապահոված վարկերը տրամադրվում են ԱՄՆ դոլարով կամ ՀՀ դրամով ԳՓՄ անդամների համար ֆիզիկական անձանց համար	 2% ամսական 2.5% ամսական
14. Մինչեւ 100 ԱՄՆ դոլար ոսկու գրավով ապահոված վարկերի տրամադրման դեպքին որպես գրասենյակային ծախս, գանձվում է 1000 դրամ միջնորդավճար:	
15. Ոսկու գրավով ապահովված վարկերի 3 ամսից շուտ մարման դեպքում գանձվում է 3 ամսվա տոկոսագումարը: Ոսկու գրավով ապահոված վարկի կամ վարկի տոկոսի ժամկետանց լինելու դեպքում հաջորդ վարկը ձեւակերպելիս տվյալ հաճախորդի հաշիվներից գանձվում է 2000 դրամ միջնորդավճար:	
16. Առեւտրային վարկերը տրամադրվում են ՀՀ դրամով Առեւտրային վարկերի տրամադրման դեպքին, որպես գրասենյակային ծախսերի գծով միջնորդավճար հաճախորդից գանձվում է 5000 դրամ:	18 - 30% տարեկան
17. Սպառողական վարկերը տրամադրվում են ԱՄՆ դոլարով Սպառողական վարկերի տրամադրման դեպքին, որպես գրասենյակային ծախսերի գծով միջնորդավճար հաճախորդից գանձվում է 1000 դրամ:	20 - 24% տարեկան
18. Ապառիկ վաճառքի վարկերը տրամադրվում են ԱՄՆ դոլարով կամ ՀՀ դրամով Ապառիկ վարկերի տրամադրման դեպքին, որպես գրասենյակային ծախսերի գծով միջնորդավճար հաճախորդից գանձվում է 1000 դրամ:	3 - 4% ամսական
19. Վարկի կամ վարկի տոկոսի ժամկետանց լինելու դեպքում հաջորդ վարկը ձեւակերպելիս տվյալ հաճախորդի հաշիվներից գանձվում է 5000 դրամ միջնորդավճար:	
20. Հաճախորդի համար պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի գնման դիմաց գանձվում է առաջնային շուկայից երկրորդային շուկայից	 0.5%-ը համաձայն պայմանագրի
21. Ժամկետային ավանդի մինիմալ գումարը կազմում է 50 USD կամ համարժեք ՀՀ դրամ, մինիմալ ժամկետը 1 ամիս, տարեկան տոկոսադրույքը ավանդներ USD - 6%, ավանդներ ՀՀ դրամով- 9%:	
22. Երեխաների համար ավանդային հաշվի մինիմալ մնացորդը կազմում է 25 USD կամ համարժեք ՀՀ դրամ, մինիմալ ժամկետը 1 ամիս, տոկոսադրույքը ավանդներ USD- 7%, ավանդներ ՀՀ դրամով - 10%:	
23. Բոլոր տեսակի ավանդների գծով կանխադրային եղանակի կիրառումը կատարվում է անվճար:	
24. Ընթացիկ հաշիվներից բանկի ներսում կամ այլ բանկեր տարբերաբար փոխանցումները կատարվում են անվճար:	

ACBA բանկում ֆիզիկական անձանց ընթացիկ հաշիվների բացման եւ վարման կարգ

ACBA բանկում ֆիզիկական անձանց դրամային կամ արտարժութային հաշիվների բացման համար անհրաժեշտ է ներկայացնել՝
1. Դիմում հաշվի բացման մասին.
2. Ընթացիկ հաշվի վարման պայմանագիր.
3. Ստորագրությունների նմուշների սահմանված կարգով հաստատված 2 քլանկ:
Ընթացիկ հաշիվների նվազագույն մնացորդը պետք է կազմի՝
10000 դրամ կամ 20 ԱՄՆ դոլար (այլ արժույթների համար՝ 20 ԱՄՆ դոլարին համարժեք),
ԳՓՄ անդամների համար՝ 5000 դրամ կամ 10 ԱՄՆ դոլար (այլ արժույթների համար՝ 10 ԱՄՆ դոլարին համարժեք):

ACBA բանկում քարտային հաշվի բացման, «Արմենիան Քարդ» վճարային համակարգի պլաստիկ քարտի տրամադրում եւ սպասարկում

1. Քարտի եւ Անհատական Նույնականացման Համարի (PIN կոդի) թողարկման եւ տրամադրման վճար	0 դրամ
2. Քարտի սպասարկման տարեկան վճար	4000 դրամ*
3. Լրացուցիչ Կցված քարտի եւ ԱՆՀ-ի (PIN կոդի) թողարկման եւ տրամադրման վճար	0 դրամ
4. Լրացուցիչ Կցված քարտի սպասարկման տարեկան վճար	2000 դրամ*
5. Քարտային հաշվի չնվազող մնացորդ	0 դրամ
6. Ապահովագրական դեպոզիտ	0 դրամ
7. Քարտային հաշվի մնացորդին հաշվեգրվող տոկոսների վճարում (տարեկան)	0 դրամ
8. ACBA բանկի Բանկոմատներից կանխիկ դրամի ստացում	կանխիկացվող գումարի 0.8% չափով
9. ACBA բանկի POS-տերմինալներից կանխիկ դրամի ստացում	կանխիկացվող գումարի 0.5% չափով
10. Համակարգի այլ բանկերի բանկոմատներից, POS-տերմինալներից կանխիկ դրամի ստացում	կանխիկացվող գումարի 1% չափով
11. POS-տերմինալներով անկանխիկ գործարքներ	0 դրամ
12. Կորցրած կամ վնասված քարտի վերաթողարկում	1000 դրամ
13. ԱՆՀ-ի (PIN կոդի) կորցնելու դեպքում նոր քարտի եւ ԱՆՀ-ի վերաթողարկում	1000 դրամ
14. Սահմանված ժամանակահատվածից հետո չներկայացված վարկավորված միջոցների եւ տոկոսների նկատմամբ գանձվող տույժ	1000 դրամ
15. Կորցրած քարտի տեղադրումը Stop-List-ում	1000 դրամ
16. Քաղվածքի կրկնօրինակի տրամադրում (ըստ պահանջի)	1000 դրամ

* Տարեկան սպասարկման վարձի կեսը գանձվում է քարտ տրամադրելիս, իսկ մյուս կեսը վեց ամիս անց

ACBA բանկը իրավասու է փոփոխել կամ լրացնել վերոհիշյալ սակագները, գանձել հաճախորդից լրացուցիչ կոմիսիոն վճար կատարված լրացուցիչ աշխատանքի դիմաց համապատասխան ֆինանսական փաստաթղթերի առկայության դեպքում:

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 4. 03. 2002 Գինը՝ 100 դրամ